

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

SAYI: 2011/1

ARALIK 2010

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

07 Şubat 2011

Yönetici Özeti

Türk Bankacılık Sektöründe¹ şubeleşme ve istihdam artışı devam ederken, bankaların yurtdışı şubeleşme faaliyetleri de sürmektedir. Bankacılık sektöründe şube ve personel sayısında Aralık 2009 döneminde başlayan artış 2010 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede, sektörün personel sayısı son bir yıllık dönemde 6.975 kişi artarak 184.205 kişiden 191.180 kişiye, şube sayısı ise 485 adet artarak 9.581'den 10.066'ya yükselmiştir. 2010 yılında personel ve şube sayısında en fazla artışın kamu bankalarında gerçekleştiği görülmektedir. 2010 yılında kamu bankalarınınca 10 adet, katılım bankalarınınca da 1 adet yeni yurtdışı şube açılmıştır.

Sektörün toplam aktifleri 1 trilyon TL'yi aşmıştır. Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2009 yılsonuna göre %20,8 oranında artarak Aralık 2010 itibarıyla 1.007,6 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Sektörün toplam aktiflerinde en hızlı büyüme %8,6 ile yılın son çeyreğinde gerçekleşmiştir. Banka grupları itibarıyla %28,9 ile en yüksek oranlı aktif artışı katılım bankalarında gerçekleşmiştir. 2010 yılında sektörün Türk Parası (TP) aktifleri %22,7, Yabancı Para (YP) aktifleri ise %15,6 oranında artmıştır.

2010 yılında sektörün kredileri %33,9 oranında artarken, banka grupları itibarıyla en hızlı kredi büyümesi %42,3 ile kamu bankalarında görülmüştür. 2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında özel bankaların toplam aktifleri %20,3 artarken kamu bankalarının toplam aktifleri %19,1 artmış; mevduat artışı özel bankalarda %19,2 iken kamu bankalarında %20,9 oranında gerçekleşmiştir. Toplam aktif ve mevduat büyümesi bakımından benzer performans göstermelerine rağmen kamu bankalarının plasman politikaları bakımından özel bankalardan ayrıştığı gözlenmiştir. 2010 yılında özel bankaların menkul değerler cüzdanında %11,9'luk artış gözlenirken, kamu bankalarının menkul değerler cüzdanı %3,4 oranında artmıştır. Diğer taraftan, anılan dönemde özel bankalar %33,8'lik kredi büyümesi sergilerken; kamu bankalarının kredilerindeki büyüme %42,3 oranında gerçekleşmiştir.

Kredilerde 2009 yılının son çeyreğinde başlayan artış eğiliminin tüm kredi türlerinde devam ettiği gözlenmektedir. Bankacılık sektörünün toplam aktifleri içindeki payı 2009 yılsonuna göre 5,1 puan artarak %52,2'ye ulaşan krediler, 2010 yılında göre

¹ Bu çalışmada yer alan veriler, 3 Şubat 2011 tarihi itibarıyla bankaların Kurumumuz veri tabanına göndermiş oldukları kesinleşmemiş geçici bilgilerden derlenmiştir.

133,3 milyar TL artarak 525,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. 2010 yılının genelinde artış gösteren krediler, en güçlü büyümesini %10,6 ile yılın son çeyreğinde sergilemiştir. 2010 yılında kredi hacminde yaşanan artışın 48,8 milyar TL'si kurumsal/ticari kredilerden, 42,8 milyar TL'si bireysel kredilerden, 41,7 milyar TL'si ise KOBİ'lere kullanılan kredilerden kaynaklanmaktadır. 2009 yılında ekonomik krizden en fazla etkilenen KOBİ kredileri %50,1 ile 2010 yılında en hızlı artan kredi türü olmuştur.

Aralık 2010 itibarıyla 172,7 milyar TL'ye ulaşan bireysel krediler, toplam kredilerin %32,8'ini oluşturmaktadır. Aralık 2010 itibarıyla toplam 172,7 milyar TL seviyesine ulaşan bireysel kredilerin %25,3'ü kredi kartı alacaklarından, %74,7'si ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır. Tüketici kredileri içinde ise en fazla paya %47,1 ile konut kredileri sahiptir. Bunu %35,5 ile ihtiyaç kredileri izlemektedir. 2010 yılında tüketici kredilerinde yaşanan 35,7 milyar TL'lik artışın 15,9 milyar TL'lik kısmı konut kredilerinden kaynaklanırken, sektördeki rekabete bağlı olarak faiz oranlarında yaşanan düşüşün konut kredileri artışında etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Kredilerin takibe dönüşüm oranındaki düşüş eğilimi sürmektedir. 2009 yılsonunda %5,3 olarak gerçekleşen kredilerin takibe dönüşüm oranı, sorunlu alacak bakiyesindeki azalışın yanı sıra kredi hacmindeki artış nedeniyle 2010 yılı içerisinde 1,6 puan azalarak Aralık 2010 itibarıyla %3,7 olarak gerçekleşmiştir. Küresel krizin etkisiyle Aralık 2009 itibarıyla en yüksek seviyesine 21,9 milyar TL ile ulaşan takipteki alacaklar, sonrasında yaşanan düşüş eğilimi neticesinde 2009 yılsonuna göre %8,8 azalarak Aralık 2010 itibarıyla 19,9 milyar TL seviyesine gerilemiştir. Takipteki alacaklarda 2010 yılında gözlenen azalışta aktiften silinen/satılan takipteki alacaklar da etkili olmakla birlikte, bu tutarlar hariç tutulduğunda dahi bankacılık sektörünün takipteki alacak oluşumunda belirgin bir yavaşlama gözlenmektedir. Aralık 2010 itibarıyla kredi türleri bakımından en yüksek takibe dönüşüm oranı %4,6 ile KOBİ kredilerindedir. Banka grupları itibarıyla ise en yüksek takibe dönüşüm oranı %5,8 ile yabancı bankalar grubunda iken onu %3,5 ile katılım bankaları izlemektedir. Diğer taraftan, takipte izlenen kredilere karşılık ayırma oranının %84,4 gibi yüksek bir seviyede olması sektörün aktif kalitesi bakımından olumlu değerlendirilmektedir.

Menkul kıymetlerin toplam aktifler içindeki payının azalışı devam etmektedir. 2010 yılının son çeyreğinde %4,8 oranında, 2010 yılının tamamında ise %9,5 oranında artan sektörün menkul değerler portföyü yılsonu itibarıyla 288 milyar TL seviyesindedir. 2009 yılsonunda %31,5 olan menkul değerlerin toplam aktifler içindeki payı 2010 yılsonunda

%28,6'ya gerilemiştir. Küresel kriz sürecinde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de faiz oranlarının aşağı yönlü trendi, bankaların yeni alınan menkul değerleri sınıflandırma tercihlerini ticari portföyden yana kullanmalarına neden olmuştur. Bunun neticesinde 2008 yılsonunda menkul değerlerin yaklaşık %60'ını oluşturan vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler portföyünün toplam menkul değerler içindeki ağırlığı 2010 yılsonunda %32,8'e gerilemiştir.

2010 yılında TP mevduat %27 oranında artarken, YP mevduat artışı sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir. 2009 yılsonuna kıyasla pasif toplamı içindeki payı 0,5 puanlık azalışla %61,2'ye gerileyen bankacılık sektörünün en önemli fon kaynağı konumundaki mevduat, bir yıllık dönemde %19,9 oranında (102,4 milyar TL) artarak, 2010 yılsonunda 617 milyar TL'ye yükselmiştir. Yıllık bazda TP mevduatta görülen 92,1 milyar TL'lik artışın 40,5 milyar TL'si (%44) son çeyrekteki artıştan kaynaklanmıştır. 2010 yılında YP mevduattaki artışın %2,9 (3,4 milyar USD) ile sınırlı kalmasında, son çeyrekteki %4,3'lük (5,4 milyar USD) azalış etkili olmuştur. 2010 yılında banka gruplarının tamamının mevduatı artmıştır. Kamu bankaları ile özel bankaların, sektördeki toplam mevduat artışının %83,1'ini sağlamak suretiyle mevduat artışında belirleyici banka grupları olmaları ile katılım bankalarının hem TP hem de YP mevduatını oransal bazda en fazla artıran banka grubu olması dikkat çekmektedir. Aralık 2010 itibarıyla toplam mevduatın %91,6'sının vadesiz ve 3 aya kadar vadede toplanması, sektördeki aktif/pasif vade uyumsuzluğunun temel sebebi olarak değerlendirilmektedir.

Bankaların sendikasyon ve seküritizasyon kredisi şeklinde yurtdışından sağladıkları fonlar 2010 yılında artmıştır. Sektörün yurtdışından temin ettiği sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin toplam tutarı, 2009 yılsonuna göre 5,2 milyar USD artarak Aralık 2010 itibarıyla 23,4 milyar USD'ye yükselmiştir. 2010 yılında 7,2 milyar USD sendikasyon kredisi geri ödemesi yapılırken, 14,1 milyar USD yeni sendikasyon kredisi temin edilmiştir. Sektörün toplam yabancı kaynakları içinde sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin payı %4,1'dir.

Aralık 2010 itibarıyla sektörün sermaye yeterliliği rasyosu %18,9 olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörünün özkaynakları 2010 yılında %21,1 oranında artarak 134,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Sektörün özkaynaklarının yıllık artış oranı, aynı dönemde toplam aktiflerdeki büyümenin üzerindedir. 2010 yılında elde edilen dönem karının yanı sıra, 2009 yılı karlarının önemli kısmının dağıtılmayarak bünyede bırakılmış olması, nakit sermaye

artışları ve menkul değer değerlendirme farklarındaki artışlar, sektörün özkaynak büyümesini desteklemiştir. Öte yandan sermaye yeterliliğine esas yasal özkaynakların %89,9'unun ana sermayeden oluşması, sektörün özkaynaklarının kaliteli unsurlardan meydana geldiğini göstermektedir.

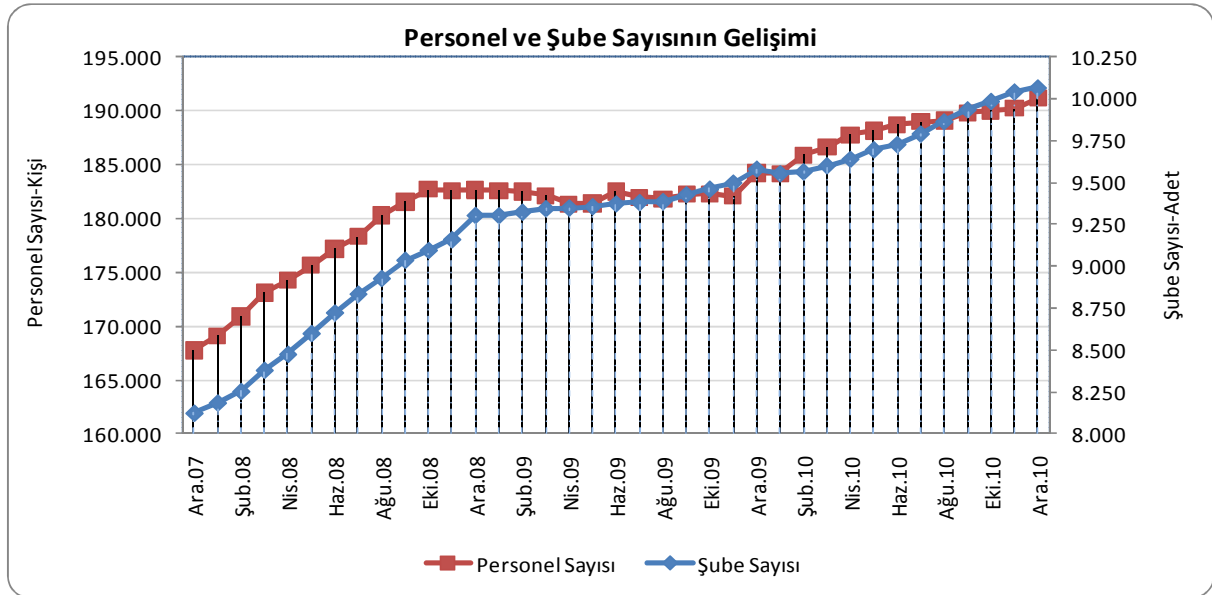
Sektörün kârlılığı 2010 yılında da artmaya devam etmiştir. Bankacılık sektörü dönem net kârı, geçen yılın aynı dönemine göre azalan net faiz marjına karşın, temelde varlık kalitesindeki iyileşmeye bağlı olarak 1.748 milyon TL (%8,7) artarak 2010 yılsonunda 21.931 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektör toplamında kâr artışı olmakla birlikte, sektörde faaliyet gösteren 49 bankanın 21'inin kârında son bir yıllık dönemde azalış görülmüştür. Marjlardaki daralma nedeniyle net faiz gelirlerindeki azalışa ve sermaye piyasası işlem karlarının, türev işlem zararları nedeniyle zarara dönmesine karşın, varlık kalitesindeki iyileşmenin katkısıyla takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalış ile temelde önceki yıllarda ayrılan karşılık iptallerinin yanı sıra bankacılık hizmet gelirlerindeki ve aktif satış karındaki artışa bağlı olarak iyileşen faiz dışı gelir/gider dengesi bir yıllık dönemde kar artışındaki temel etkenler olarak değerlendirilmektedir. Son bir yıllık dönemde kalkınma ve yatırım bankaları ile yabancı bankaların net dönem karları azalırken, özel bankalar, katılım bankaları ve kamu bankalarının net dönem karları artmıştır. Bankacılık sektörü karının %52,7'si özel bankalar, %31,4'ü kamu bankaları, %8,6'sı yabancı bankalar, %3,9'u kalkınma ve yatırım bankaları ve %3,4'ü katılım bankaları tarafından elde edilmiştir. Sektörün özkaynak kârlılığı bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 puan azalarak Aralık 2010'da %20'ye, aktif karlılığı ise 20 baz puan düşerek %2,4'e gerilemiştir.

Bankacılık sektörü 2010 yılı genelinde oldukça başarılı bir performans sergilemiştir. Bankacılık sektörünün krizden ana göstergeler bakımından güçlenerek çıktığı, küresel kriz sonrası ekonominin toparlanma sürecinde reel sektöre daha fazla destek sağladığı; diğer taraftan kriz nedeniyle ertelenmiş olan tüketimin, faiz oranlarındaki düşüşün de yardımıyla kredi talebini artırarak sektörün büyümesine ciddi bir katkı sağladığı değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, bankacılık sektörümüzün küresel krizden çıkış sürecinde ekonomimiz için bir kaldıraç fonksiyonu gördüğü düşünülmektedir.

a) Personel ve Şube Sayısı²

Bankacılık Sektöründe Aralık 2009 döneminde başlayan personel ve şube sayısı artışı 2010 yılında da devam etmiştir. 2010 yılı çeyrek dönemler itibarıyla değerlendirildiğinde, en fazla şube artışı 207 adet ile üçüncü çeyrekte gerçekleşmiştir. İlk çeyrekteki şube artışı 20 adet ile sınırlı kalırken, ikinci çeyrekte 127 ve son çeyrekte 131 adet şube artışı olmuştur. Personel sayısında ise en fazla artış 2.415 kişi ile ilk çeyrekte ve 2.074 kişi ile ikinci çeyrekte gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğindeki artış 1.397 kişi olurken, üçüncü çeyrekteki artış 1.089 kişide kalmıştır.

Bu çerçevede, sektörün personel sayısı son bir yıllık dönemde 6.975 kişi artarak 184.205 kişiden 191.180 kişiye, şube sayısı ise 485 adet artarak 9.581'den 10.066'ya yükselmiştir.

Personel sayısında son bir yıllık dönemdeki artışa bakıldığında en fazla yeni istihdamın 2.379 kişi ile kamu bankalarında ve 2.337 kişi ile yabancı bankalarda gerçekleştiği görülmektedir. Son 3 aylık dönemde ise en fazla personel artışı 1.051 kişi ile yabancı bankalarda gerçekleşmiştir.

Ayrıca yılın son çeyreğinde, kalkınma ve yatırım bankalarının personel sayısı 25 kişi ve TMSF bankalarının personel sayısı 3 kişi azalırken, katılım bankalarının 263, kamu bankalarının 107 ve özel bankaların 4 kişiye yeni istihdam sağladığı görülmektedir. Bu kapsamda, bankacılık sektörünün istihdama katkısı devam etmektedir.

² Personel ve şube sayılarındaki değerlendirmeler net sayılar üzerinden yapılmaktadır.

Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi)

Banka Grupları	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Değişim (Kişi)	
						Aralık 09 Aralık 10	Eylül 10 Aralık 10
Kamu Bankaları	44.856	45.706	46.220	47.128	47.235	2.379	107
Özel Bankalar	82.222	83.050	83.890	83.583	83.587	1.365	4
Yabancı Bankalar	39.676	40.059	40.587	40.962	42.013	2.337	1.051
Katılım Bankaları	11.802	12.125	12.329	12.414	12.677	875	263
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5.340	5.377	5.368	5.395	5.370	30	-25
TMSF Bankaları	309	303	300	301	298	-11	-3
BANKACILIK SEKTÖRÜ	184.205	186.620	188.694	189.783	191.180	6.975	1.397

Şube sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde ise, bir yıllık dönemde en çok şubeyi 228 adet ile kamu bankaları ve 191 adet ile özel bankaların açtığı, yılın son çeyreğinde de en çok şube artışının kamu bankalarında ve özel bankalarda gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca, anılan dönemde kalkınma/yatırım ve TMSF bankaları hariç tüm banka gruplarının şube sayısında artış meydana gelmiştir.

Ayrıca, 2010 yılında kamu bankalarınınca 10 adet, katılım bankalarınınca da 1 adet yeni yurt dışı³ şube açılmıştır. Bu çerçevede, 2010 yılında bankalarımız tarafından yurtdışı büyüme potansiyelinin değerlendirildiği görülmektedir.

Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet)

Banka Grupları	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Değişim (Adet)	
						Aralık 09 Aralık 10	Eylül 10 Aralık 10
Kamu Bankaları	2.516	2.570	2.626	2.682	2.744	228	62
Özel Bankalar	4.389	4.374	4.441	4.525	4.580	191	55
Yabancı Bankalar	2.061	2.040	2.038	2.087	2.093	32	6
Katılım Bankaları	569	573	578	597	607	38	10
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	44	42	43	42	40	-4	-2
TMSF Bankaları	2	2	2	2	2	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	9.581	9.601	9.728	9.935	10.066	485	131

2010 yılında kredi kuruluşları⁴ (mevduat ve katılım bankaları) tarafından açılan 489 adet şubenin, 412 adeti büyük ölçekli, 49 adeti orta ölçekli ve 28 adeti küçük ölçekli bankalar tarafından açılmıştır.

³ KKTC'de 6 adet, Bulgaristan'da 3 adet, Yunanistan'da 1 adet ve Almanya'da 1 adet yeni şube açılmıştır.

⁴ Aktif büyüklüğü bakımından sektör toplamı içindeki payı %5'in üzerinde olan bankalar büyük, %1-%5 arasında olanlar orta ve %1'in altında olanlar küçük ölçekli banka olarak sınıflandırılmıştır.

b) Aktif/Pasif Gelişimi

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2009 yılsonuna göre %20,8 oranında artarak Aralık 2010 itibarıyla 1.007,6 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. 2010 yılının ilk çeyreğinde %3,2 oranında büyüyen bankacılık sektörü toplam aktifleri ikinci çeyrekte %5,6 oranında, üçüncü çeyrekte %2,1 oranında ve son çeyrekte ise, tüm yıl boyunca toplam aktiflerde görülen artışın %46,2'sini oluşturacak şekilde %8,6 oranında büyümüştür. 2010 yılında sektörün TP aktifleri %22,7, YP aktifleri ise %15,6 oranında artmıştır.

Seçilmiş Bilanço Kalemleri

(Milyon TL)	Aralık 09	Mart 10	Haziran 10	Eylül 10	Aralık 10	DEĞİŞİM			
						Aralık 09 - Aralık	Eylül 10 - Aralık	Tutar	(%)
AKTİF TOPLAMI	834.014	860.431	908.616	927.352	1.007.556	173.542	20,8	80.204	8,6
LİKİT AKTİFLER (*)	111.330	102.402	106.875	102.423	107.083	-4.247	-3,8	4.660	4,5
KREDİLER	392.621	416.817	454.846	475.403	525.905	133.284	33,9	50.502	10,6
TAKİPTEKİ ALACAKLAR (BRÜT)	21.853	21.433	20.994	21.124	19.932	-1.921	-8,8	-1.192	-5,6
BİREYSEL KREDİLER	129.915	136.577	148.024	158.362	172.678	42.763	32,9	14.316	9,0
MENKUL DEĞERLER	262.874	275.551	278.335	274.706	287.856	24.982	9,5	13.150	4,8
MEVDUAT	514.620	534.286	564.508	573.019	617.037	102.417	19,9	44.018	7,7
SENDİKASYON VE SEKÜRİTİZASYON KREDİLERİ (**)	18.239	19.443	19.741	20.805	23.477	5.238	28,7	2.672	12,8
YURTDIŞI BORÇLAR (***)	61.507	64.786	69.957	72.509	81.862	20.355	33,1	9.353	12,9
REPO İŞLEMLERİNDEN SAĞLANAN FONLAR	60.711	53.046	55.962	51.795	57.501	-3.210	-5,3	5.706	11,0
İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (NET)	101	144	164	1.923	3.112	3.011	2.969,5	1.189	61,8
ÖZKAYNAKLAR	110.887	116.771	119.289	126.874	134.290	23.403	21,1	7.416	5,8
DÖNEM KAR/ZARARI (****)	20.182	6.299	12.169	16.849	21.931	1.749	8,7	1.749	8,7
TÜREV ÜRÜNLER (*****)	127.925	154.158	190.570	196.661	201.832	73.907	57,8	5.171	2,6

(*) Nakit Değerler, Merkez Bankasından Alacaklar, Para Piyasalarından Alacaklar, Bankalardan Alacaklar ve Zorunlu Karşılıklar toplamından oluşmaktadır.

(**) Milyon USD.

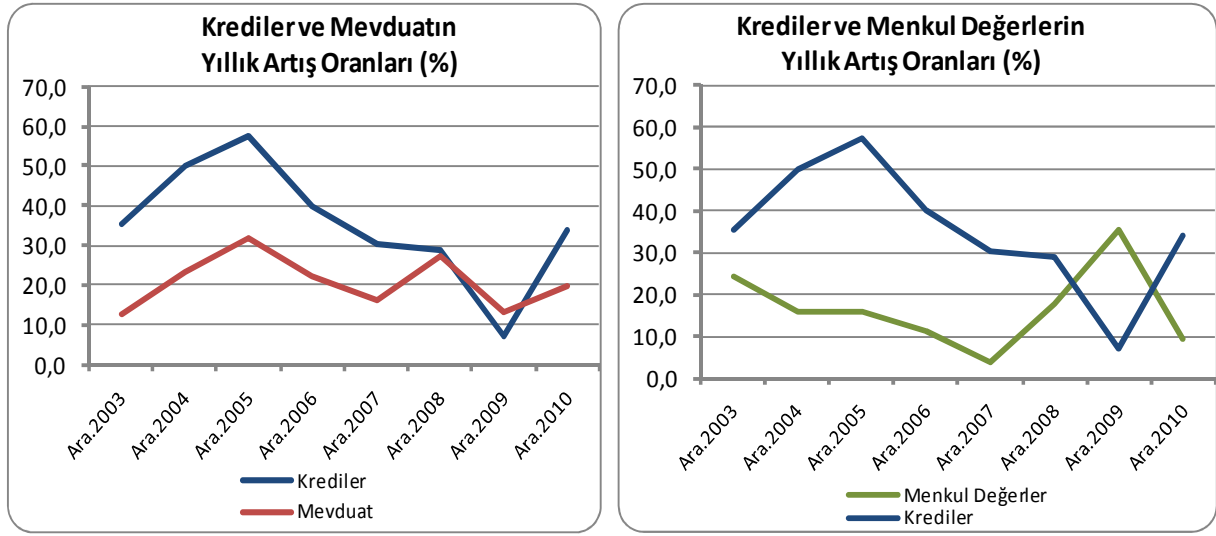
(***) Yurtdışı bankalar ve yurtdışı merkez şubelerden sağlanan mevduat, kredi, sendikasyon ve sekürütizasyon kredileri ile sermaye benzeri kredileri içermekte olup, ihraç edilen menkul değerleri içermemektedir. Değerler milyon USD'dir.

(****) Karşılaştırma için önceki yılın aynı dönemi kullanılmıştır.

(*****) Türev işlemler tek bacaklı olarak verilmiştir.

Sektör 2010 yılındaki plasmanlarını, temelde mevduat olmak üzere, özkaynak ve yurtdışı borçlar kalemlerinde gerçekleştirdiği artışlar ile fonlamıştır. 2010 yılında sektörün likit aktifleri, 2009 yılsonuna göre zorunlu karşılıklardaki artışa rağmen ağırlıklı olarak YP bankalardan alacaklar ve TP para piyasalarından alacaklardaki azalışlara bağlı olarak %3,8 oranında (4,2 milyar TL) azalmıştır. Aynı dönemde sektörün kredileri %33,9 oranında artarken, menkul değerler portföyündeki artış %9,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde özellikle kurumsal/ticari krediler ve KOBİ kredilerindeki artışların etkisiyle toplam kredilerde %10,6 oranında artış meydana gelmiştir. Buna bağlı olarak, kredilerin toplam aktif içindeki payı Aralık 2009'daki %47,1 düzeyinden, 2010 yılında %52,2 düzeyine yükselmiş, menkul değerler portföyünün toplam aktif içindeki payı ise %31,5 seviyesinden %28,6 seviyesine gerilemiştir.

İzleyen grafiklerden de görüleceği üzere, yıllar itibarıyla kredilerin artış hızı 2010 yılında mevduat ve menkul değerlerin artış hızının oldukça üzerinde olmuştur.

2010 yılında kredilerde gerçekleşen artışın %32,1'i tüketici kredileri ve kredi kartı alacaklarından oluşan bireysel kredilerdeki artıştan kaynaklanmaktadır. Bu dönemde tüketici kredileri başta konut ve diğer tüketici kredileri kaynaklı olmak üzere 35,7 milyar TL artarken, kredi kartı alacaklarındaki artış 7 milyar TL olmuştur. Takipteki alacaklarda 2009 yılında %55,5 oranında (7.800 milyon TL) artış görülürken, 2010 yılında %8,8 oranında (1.921 milyon TL) azalış gerçekleşmiştir. Söz konusu gelişmede, 2010 yılı içerisinde sorunlu kredilerin varlık yönetim şirketlerine satılması⁵ ve bu nitelikteki kredilerin, banka aktiflerinden silinmesinin yanı sıra tahsilât performansındaki gelişmeler ile takibe intikallerdeki azalma etkili olmuştur.

Aralık 2010 itibarıyla toplam pasifin %61,2'sini mevduat, %12,5'ini yurtdışı borçlar ve %5,7'sini repo işlemlerinden sağlanan fonlar oluşturmaktadır. Sektörde en önemli fon kaynağı olma niteliğini koruyan mevduat, 2009 yılsonuna göre %19,9 oranında artmıştır. Repo işlemlerinden sağlanan fonlarda 2009 yılsonuna göre %5,3 oranında (3,2 milyar TL) azalış, yurtdışı borçlarda ise %33,1 (20,4 milyar USD) artış gerçekleşmiştir. Aralık 2010 itibarıyla ihraç edilen menkul kıymetler 3,1 milyar TL bakiye arz etmektedir. Bu kıymetlerin önemli kısmı 2010 yılında ihraç edilmiş olup, çoğunluğunu özel bir banka tarafından uluslararası piyasalarda ihraç edilen 1 milyar USD tutarındaki tahvil ve yurtiçi piyasalarda

⁵ 2010 yılı içerisinde varlık yönetim şirketlerine satışı yapılan sorunlu kredilerin yaklaşık %47,8'ini bireysel kredilere ilişkin sorunlu alacaklar teşkil etmektedir.

ihraç edilen 1 milyar TL tutarındaki banka bonusu oluşturmaktadır. Kalan kısım ise kalkınma ve yatırım bankalarının tahvil ihraçlarıdır.

2010 yılında %21,1 oranında artan toplam özkaynakların toplam pasif içerisindeki payı Aralık 2009 dönemine göre değişmeyerek %13,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

(Milyon TL)	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Sektör İçindeki Payı (%)		Değişim Ara.09-Ara.10	
						Aralık 2009	Aralık 2010	Tutar	(%)
Kamu Bankaları	250.658	259.821	272.419	279.480	298.530	30,1	29,6	47.872	19,1
Özel Bankalar	413.917	425.203	451.186	457.386	498.141	49,6	49,4	84.224	20,3
Yabancı Bankalar	107.910	112.028	118.334	121.781	135.730	12,9	13,5	27.820	25,8
Katılım Bankaları	33.628	34.608	37.012	39.511	43.340	4,0	4,3	9.712	28,9
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	27.029	27.895	28.840	28.370	30.966	3,2	3,1	3.937	14,6
TMSF Bankaları	872	876	825	823	849	0,1	0,1	-23	-2,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ	834.014	860.431	908.616	927.351	1.007.556	100,0	100,0	173.542	20,8

Banka grupları itibarıyla aktiflerin gelişimi incelendiğinde, 2009 yılsonuna göre en yüksek oranlı artışın %28,9 ile katılım bankaları grubunda olduğu görülmektedir. Sektör payları itibarıyla ise, Aralık 2009 dönemine göre yabancı bankaların payı 0,6 puan, katılım bankalarının payı ise 0,3 puan artmış, TMSF bankalarının payı değişmemiş, diğer grupların paylarında ise azalma gözlenmiştir.

2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında özel bankaların toplam aktifleri %20,3 artarken kamu bankalarının toplam aktifleri %19,1 artmış; mevduat artışı özel bankalarda %19,2 iken kamu bankalarında %20,9 oranında gerçekleşmiştir. Toplam aktif ve mevduat büyümesi bakımından benzer performans göstermelerine rağmen kamu bankalarının plasman politikaları bakımından özel bankalardan ayrıştığı gözlenmiştir. 2010 yılında özel bankaların menkul değerler cüzdanında %11,9'lük artış gözlenirken, kamu bankalarının menkul değerler cüzdanı %3,4 oranında artmıştır. Diğer taraftan, anılan dönemde özel bankalar %33,8'lik kredi büyümesi sergilerken; kamu bankalarının kredilerindeki büyüme %42,3 oranında gerçekleşmiştir.

Bankacılık sektörüne ilişkin seçilmiş rasyoların dönemler itibarıyla gelişimi izleyen tabloda yer almaktadır.

Seçilmiş Rasyolar (%)

	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010
Kredilerin Takibe Dönüşüm Oranı (*)	5,3	4,9	4,4	4,3	3,6
Sermaye Yeterliliği Rasyosu	20,6	19,9	19,2	19,3	18,9
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (*)	80,6	82,1	84,4	86,7	88,5
Aktif Karlılığı- ROA (Dönem Net Karı/Ortalama Aktifler)(**)	2,6	3,0	2,8	2,6	2,4
Özkaynak Karlılığı- ROE (Dönem Net Karı/Ortalama Özkaynaklar)(**)	22,9	24,7	23,4	21,1	20,0
Serbest Sermaye/Toplam Aktifler	9,6	9,9	9,6	10,1	9,9
Toplam Aktifler / GSYİH	87,5	87,3	88,7	87,4	

(*) Finansal Kiralama Alacakları ve Brüt Takipteki Alacaklar kalemleri kredi bakiyesine dahildir.

(**) Mart 2010, Haziran 2010 ve Eylül 2010 dönemlerine ilişkin oranlar yıllıklandırılmıştır.

2009 yılsonunda %5,3 olarak gerçekleşen kredilerin takibe dönüşüm oranı sorunlu alacak bakiyesindeki azalışın yanı sıra kredi hacmindeki artış nedeniyle 2010 yılı içerisinde 1,7 puan azalarak Aralık 2010 itibarıyla %3,6 olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün yüksek kârlılık performansına bağlı olarak yasal özkaynaklarda gözlenen artış dolayısıyla 2009 yılsonunda %20,6 olarak gerçekleşen sermaye yeterliliği rasyosu, temelde kredi hacminde süregelen artış sonucu Aralık 2010 itibarıyla %18,9'a gerilemiştir.

2010 yılında kredilerdeki artışın mevduattaki artıştan daha yüksek gerçekleşmesinden dolayı mevduatın krediyeye dönüşüm oranında geçmiş dönemlere kıyasla artış gözlenmektedir. Diğer taraftan, söz konusu oran TP ve YP ayrımında incelendiğinde, TP cinsinden oran yılsonuna göre 2,3 puan artarak %93,1'e yükselmiş; YP cinsinden oran ise YP mevduattaki artışın YP kredilerde görülen artıştan daha az olmasına bağlı olarak 17 puan artarak %77,6 seviyesine yükselmiştir. Buna paralel şekilde şirketler kesimine kullanılan YP kredilerin yine şirketler kesimine ait YP mevduatla finanse edilme oranı 2009 yılsonunda %157 iken Aralık 2010 itibarıyla %188 düzeyinde gerçekleşmiştir.

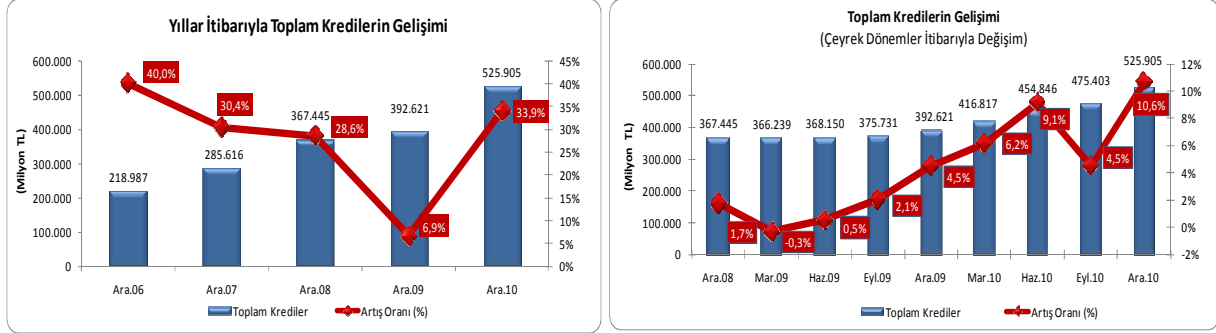
Aktif kârlılığı önceki yılsonuna kıyasla 0,2 puan, özkaynak kârlılığı ise 3 puan azalmıştır.

Bankacılık sektörünün serbest sermayesinin toplam aktiflere oranında 2009 yılsonuna göre 0,3 puan artmıştır.

2010 yılının ilk dokuz ayında GSYİH büyüme hızı %8,9 düzeyinde olmuş ve sektör aktiflerinin GSYİH'ye oranı %87,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

b.1) Krediler⁶

Sektörün en önemli plasman kalemi olma özelliğini koruyan ve bankacılık sektörünün toplam aktifleri içindeki payı 2009 yılsonuna göre 5,1 puan artarak %52,2'ye ulaşan krediler, 2010 yılında hızlı bir büyüme trendi sergilemiştir.

Bankacılık sektörünün toplam kredileri 2009 yılsonuna göre 133,3 milyar TL artarak Aralık 2010 itibarıyla 525,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Küresel krizin etkisi ile 2009 yılının ilk yarısında duraklama sergileyen kredi hacmi, ekonomide yaşanan toparlanmaya bağlı artan kredi talebi ve piyasa faizlerindeki olumlu gelişmelerin etkisiyle 2009 yılının ikinci yarısından itibaren artmaya başlamıştır. 2010 yılının genelinde artış gösteren krediler en güçlü büyümesini %10,6 ile yılın son çeyreğinde sergilemiş ve toplam kredilerdeki yıllık artış oranı %33,9 olarak gerçekleşmiştir.

Çeyrek dönemler itibarıyla kredilerin artışına bakıldığında, 2010 yılının tamamında yaşanan 133,3 milyar TL'lik artışın 50,5 milyar TL'lik kısmının, başka bir ifadeyle toplam yıllık artışın %37,9'unun yılın son çeyreğinde gerçekleştiği görülmektedir.

Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi

	Aralık 2009			Aralık 2010			DEĞİŞİM					
	Aralık 2009 - Aralık 2010			Aralık 2009 - Aralık 2010			Tutar			(%)		
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
	(Mio TL)	(Mio USD)	(Mio TL)	(Mio TL)	(Mio USD)	(Mio TL)	(Mio TL)	(Mio USD)	(Mio TL)	TP	YP	TOPLAM
Kamu Bankaları	79.987	14.271	101.213	113.729	19.722	144.053	33.741	5.451	42.840	42,2	38,2	42,3
Özel Bankalar	125.313	44.489	191.482	166.085	58.554	256.118	40.772	14.065	64.636	32,5	31,6	33,8
Yabancı Bankalar	52.189	6.993	62.590	65.426	8.763	78.900	13.237	1.770	16.310	25,4	25,3	26,1
Katılım Bankaları	21.638	1.346	23.641	28.694	1.385	30.823	7.055	39	7.183	32,6	2,9	30,4
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	9.080	3.103	13.695	9.881	3.986	16.010	801	883	2.315	8,8	28,5	16,9
TMSF Bankaları	1	0	1	1	0	1	0	0	0	-5,7	0,0	-5,7
BANKACILIK SEKTÖRÜ	288.208	70.203	392.621	383.815	92.411	525.905	95.607	22.208	133.285	33,2	31,6	33,9

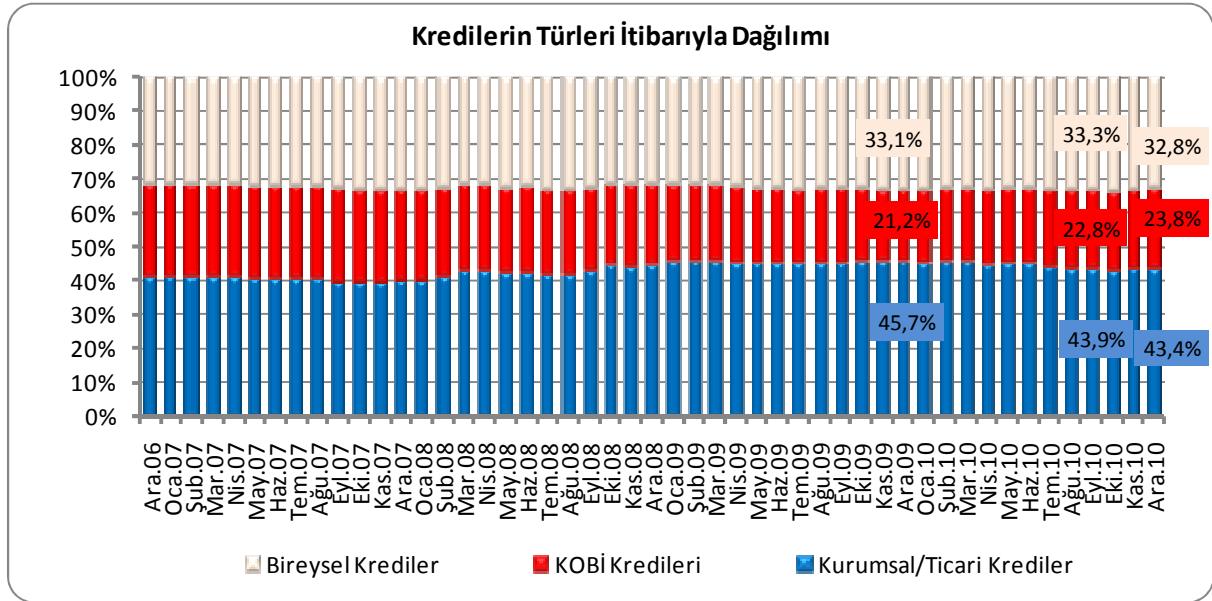
2010 yılında bankacılık sektörünün toplam kredileri %33,9 artış sergilerken, kamu bankalarının kredilerindeki artış %42,3 ile sektörün üzerinde gerçekleşmiştir. Özel bankalar

⁶ Krediler tutarında ve buna bağlı olarak hesaplanan oranlarda finansal kiralama alacakları dikkate alınmamıştır.

grubunun toplam kredilerden aldığı pay 2010 yılında değişmeyerek %48,7 seviyesinde kalırken, kamu bankalarının payı 2009 yılsonuna göre 1,6 puan artarak %27,4 seviyesine yükselmiştir.

2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında toplam TP kredilerde %33,2 (95,6 milyar TL), YP kredilerde ise USD bazında %31,6 (22,2 milyar USD) artış yaşanmıştır. Türk Lirası bazında bakıldığında, 2010 yılında yaşanan toplam kredi artışının %71,7'si TP cinsinden kullanılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

Aralık 2010 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin %43,4'ü kurumsal/ticari kredilerden, %32,8'i bireysel kredilerden, %23,8'i ise KOBİ kredilerinden oluşmaktadır. 2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin ve bireysel kredilerin toplam krediler içindeki payında azalış görülürken; KOBİ kredilerinin payında, önemli bir kısmı yılın son çeyreğinde olmak üzere, 2,6 puanlık artış gerçekleşmiştir.

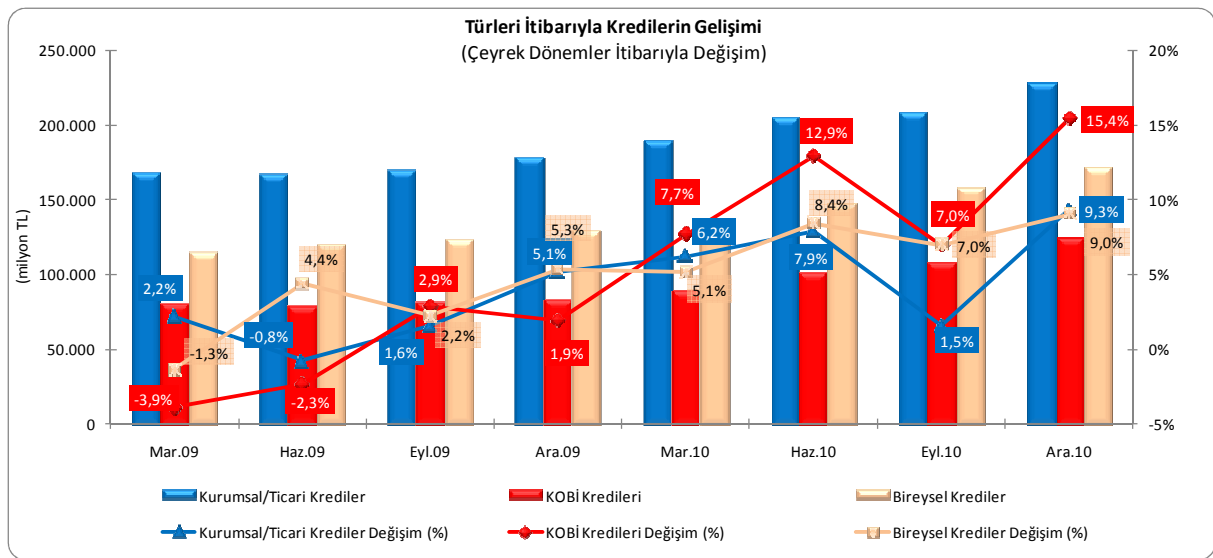

Türleri İtibarıyla Krediler

(Milyon TL)	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	DEĞİŞİM			
						Ara.09 - Ara.10		Eyl.10 - Ara.10	
						Tutar	(%)	Tutar	(%)
TOPLAM	392.621	416.817	454.846	475.403	525.905	133.285	33,9	50.502	10,6
Kurumsal/Ticari Krediler	179.434	190.587	205.585	208.754	228.249	48.815	27,2	19.495	9,3
KOBİ Kredileri	83.271	89.652	101.237	108.288	124.978	41.706	50,1	16.690	15,4
Mikro İşletmeler	29.198	30.599	33.514	35.526	40.903	11.705	40,1	5.377	15,1
Küçük İşletmeler	22.071	24.464	27.629	28.935	34.013	11.942	54,1	5.078	17,5
Orta Büyüklükteki İşletmeler	32.003	34.590	40.094	43.827	50.062	18.059	56,4	6.235	14,2
Bireysel Krediler	129.915	136.577	148.024	158.362	172.678	42.763	32,9	14.317	9,0
Kredi Kartları	36.576	37.061	39.503	41.484	43.629	7.053	19,3	2.145	5,2
Tüketici Kredileri	93.339	99.516	108.520	116.878	129.049	35.711	38,3	12.172	10,4
Konut	44.888	47.892	51.965	54.997	60.806	15.918	35,5	5.809	10,6
Taşıt	4.423	4.225	4.406	4.745	5.666	1.243	28,1	921	19,4
İhtiyaç	38.390	40.667	44.270	46.944	45.846	7.456	19,4	-1.098	-2,3
Diğer	5.639	6.732	7.880	10.192	16.732	11.094	196,7	6.540	64,2

Kredilerde 2009 yılının son çeyreğinde başlayan artış eğiliminin tüm kredi türlerinde devam ettiği gözlenmektedir. 2010 yılında kredi hacminde yaşanan toplam 133,3 milyar TL'lik artışın 48,8 milyar TL'si (%36,6) kurumsal/ticari kredilerden, 42,8 milyar TL'si (%32,1) bireysel kredilerden, 41,7 milyar TL'si (%31,3) ise KOBİ'lere kullanılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

Oransal artışlara bakıldığında, 2010 yılında en hızlı artan kredi türü %50,1 ile KOBİ kredileri iken, anılan dönemde bireysel krediler %32,9, kurumsal/ticari krediler ise %27,2 oranında artış göstermiştir. Yılın son çeyreğinde ise KOBİ kredilerinde %15,4, kurumsal/ticari kredilerde %9,3, bireysel kredilerde %9 oranında yükseliş yaşanmıştır.

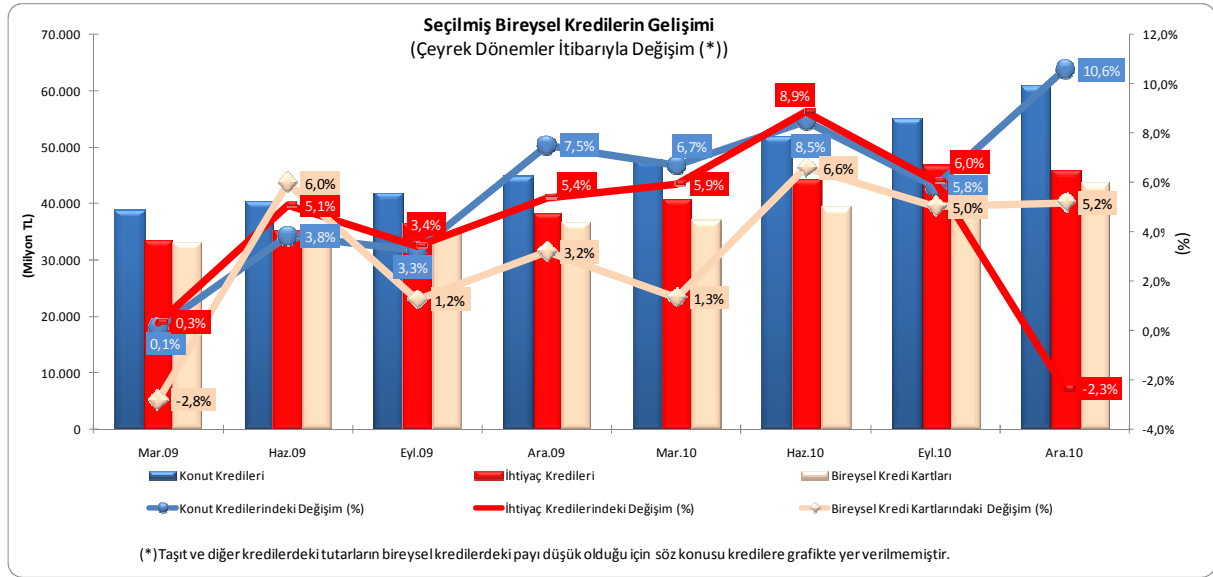

2009 yılında azalış gözlenen tek kredi türü olan KOBİ kredileri, 2010 yılının ilk çeyreğinden itibaren çeyrekler itibarıyla da en yüksek oranlı artışların gözlemlendiği kredi türü olmuştur. KOBİ kredilerinde gözlenen artışta KOBİ'lerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kredi garantisi veren kurumlar aracılığıyla verilen kefaletler ve KOSGEB kaynakları ile sağlanan faiz desteklerinin de etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Aralık 2010 itibarıyla toplam 172,7 milyar TL seviyesine ulaşan bireysel kredilerin %25,3'ü kredi kartı alacaklarından, %74,7'si ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır. Tüketici kredileri içinde ise en fazla paya %47,1 ile konut kredileri sahiptir. Bunu %35,5 ile ihtiyaç kredileri izlemektedir.

2010 yılında tüketici kredilerinde yaşanan 35,7 milyar TL'lik artışın 15,9 milyar TL'lik (%44,6) kısmı konut kredilerinden kaynaklanırken, sektördeki rekabete bağlı olarak faiz oranlarında yaşanan düşüşün konut kredileri artışında etkili olduğu değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, ihtiyaç kredileri ve "diğer tüketici kredileri" birlikte değerlendirildiğinde 2009

yılsonuna göre gözlenen toplam 18,5 milyar TL'lik (%42,1) artış, konut ve taşıt dışındaki tüketimin finansmanını göstermektedir.

2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında en düşük oranlı artış, %19,3 ile kredi kartı alacaklarında gerçekleşmiştir. 2010 yılının son çeyreğindeki değişimlere bakıldığında ise en yüksek artış görülen segmentin %64,2 ile “diğer tüketici kredileri” olduğu; azalış görülen tek segmentin ise %2,3 ile ihtiyaç kredileri olduğu gözlenmektedir. Söz konusu değişimlerde ihtiyaç kredileri altında izlenmekte olan bir kısım bireysel kredilerin yapılan sınıflama değişikliği sonucunda “diğer tüketici kredileri” segmentine aktarılması etkili olmuştur. Diğer taraftan, sektör tarafından “diğer tüketici kredileri” segmenti içinde izlenen kredili mevduat hesaplarının bakiyesi Aralık 2010 itibarıyla 3.017 milyon TL düzeyinde olup, durağan bir seyir izlemektedir.

Kredi Türleri ve Banka Grupları İtibarıyla Kredilerin Gelişimi

(milyon TL)	Aralık 2009				Aralık 2010				DEĞİŞİM			
	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM
Kamu Bankaları	48.822	18.154	34.238	101.213	66.668	27.747	49.638	144.053	17.846	9.594	15.400	42.840
Özel Bankalar	84.707	42.777	63.998	191.482	106.334	66.612	83.173	256.118	21.627	23.834	19.175	64.636
Yabancı Bankalar	20.648	13.709	28.233	62.590	26.529	17.378	34.993	78.900	5.881	3.670	6.760	16.310
Katılım Bankaları	13.439	7.008	3.194	23.641	15.353	10.947	4.524	30.823	1.914	3.939	1.329	7.183
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	11.819	1.624	251	13.695	13.365	2.294	350	16.010	1.547	670	99	2.315
TMSF Bankaları	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	179.434	83.271	129.915	392.621	228.249	124.978	172.678	525.905	48.815	41.706	42.763	133.285

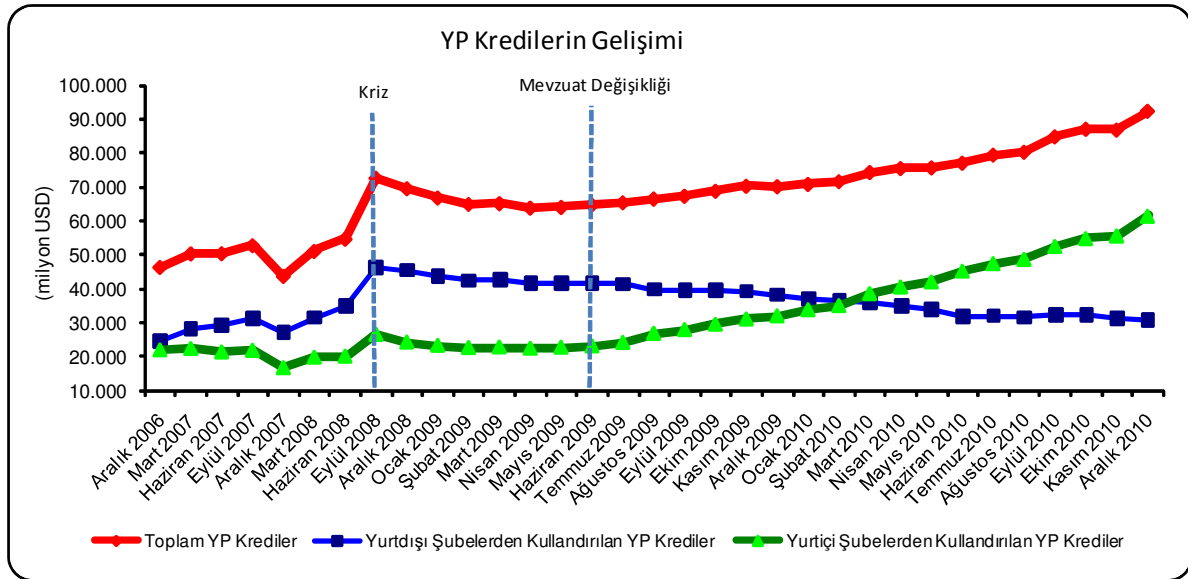
2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında toplam krediler ve tüm kredi türleri itibarıyla sektör ortalamalarının üzerinde kredi artışı sergileyen kamu bankaları, 1,6 puan ile sektörün toplam kredi hacmi içindeki payını arttıran tek banka grubu konumundadır. 2010 yılında piyasa payı en fazla azalan banka grubu ise 0,9 puan ile yabancı bankalar grubudur.

Kredi türleri itibarıyla bakıldığında anılan dönemde özel bankalar grubu KOBİ kredilerinde payını artırırken, kurumsal/ticari krediler ve bireysel kredilerde piyasa payı gerilemiştir. Anılan dönemde yabancı bankalar sınırlı ölçüde kurumsal kredilerde; katılım bankaları ise KOBİ kredilerinde ve bireysel kredilerde piyasa paylarını arttırmışlardır.

Kredi Türleri İtibarıyla Banka Gruplarının Payları

(%)	Aralık 2009				Aralık 2010				DEĞİŞİM			
	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Puan	Kurumsal	KOBİ	Bireysel
Kamu Bankaları	27,2	21,8	26,4	25,8	29,2	22,2	28,7	27,4	2,0	0,4	2,4	1,6
Özel Bankalar	47,2	51,4	49,3	48,8	46,6	53,3	48,2	48,7	-0,6	1,9	-1,1	-0,1
Yabancı Bankalar	11,5	16,5	21,7	15,9	11,6	13,9	20,3	15,0	0,1	-2,6	-1,5	-0,9
Katılım Bankaları	7,5	8,4	2,5	6,0	6,7	8,8	2,6	5,9	-0,8	0,3	0,2	-0,2
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	6,6	2,0	0,2	3,5	5,9	1,8	0,2	3,0	-0,7	-0,1	0,0	-0,4
TMSF Bankaları	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0				

Aralık 2010 itibarıyla bankacılık sektörünün toplam kredilerinin %73'ü TP kredilerden oluşmaktadır. YP kredilerin toplam krediler içindeki payı ise 2009 yılısonuna göre 0,4 puan artarak Aralık 2010 itibarıyla %27 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2009 yılısonuna göre 22,2 milyar USD (%31,6) artarak Aralık 2010 itibarıyla 92,4 milyar USD seviyesine ulaşan YP kredilerin 30,8 milyar USD'lik (%33,3) kısmı bankaların yurtdışı şubelerinden kullandırılan kredilerden; yurtdışı şubelerden kullandırılan söz konusu tutarın da 24,3 milyar USD'lik bölümü off-shore şubelerden kullandırılan kredilerden oluşmaktadır.

Bankaların yurtdışı şubelerinden kullandırılan YP krediler 2009 yılısonuna göre 7,4 milyar USD azalırken; yurtiçi şubelerden kullandırılan YP krediler 29,6 milyar USD artış

göstermiştir. YP kredilerde yurtdışı şubelerin payı Haziran 2009 döneminden itibaren azalmaya başlamış ve Mart 2010 döneminden itibaren ağırlık yurtiçi şubelere kaymıştır. Anılan gelişmede 16 Haziran 2009 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'da yapılan değişikliğin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bahse konu Kararla, bankaların ihracatın ve döviz kazandırıcı faaliyetlerin finansmanı için Türkiye'de yerleşik kişilere açacağı döviz kredilerinde vade şartı aranmaması; ortalama vadesinin bir yıldan uzun ve 5 milyon ABD Doları üzerinde olması şartıyla Türkiye'de yerleşik kişilere döviz kredisi kullanılabilmesi hususu hüküm altına alınmıştır.

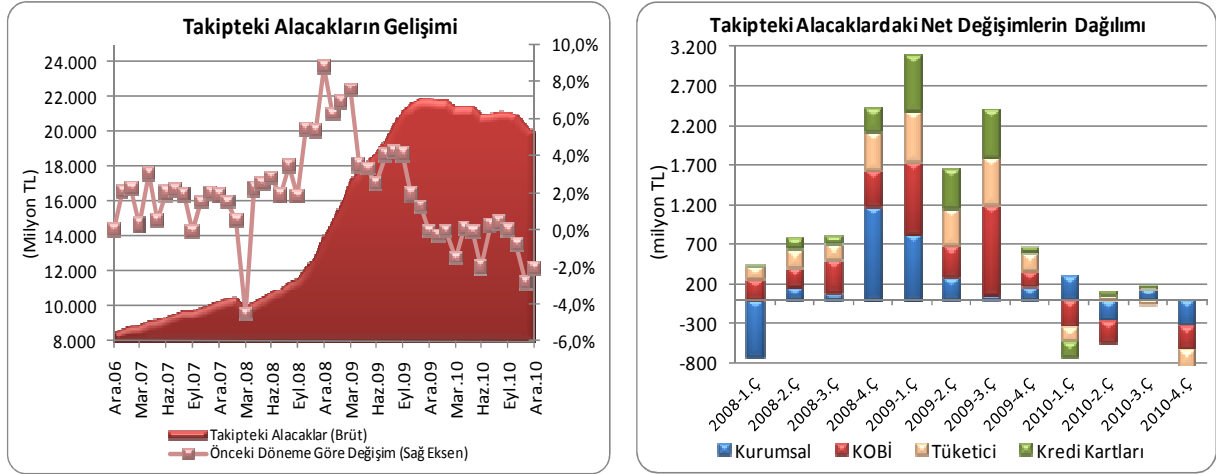
Aralık 2010 itibarıyla toplam kredilerin %5,3'ünü oluşturan dövize endeksli krediler, 2009 yılsonuna göre USD bazında %16 artarak 27,7 milyar TL (18 milyar USD) seviyesine ulaşmıştır. Toplam kredilerden daha düşük bir artış hızı sergileyen dövize endeksli kredilerin 2,1 milyar TL'lik (%7,7) kısmı ise bireysel kredilerden oluşmaktadır.

Yaşanan küresel ekonomik krizin etkilerinin azalmaya başlamasıyla birlikte ekonomide gözlenen canlanma ve büyüme performansı neticesinde artan kredi talebi bankacılık sektörünün kredi hacminde yüksek oranlı artışlara yol açmıştır. Diğer taraftan, sektörün takipteki alacaklar tutarları ve kredilerin takibe dönüşüm oranları da 2010 yılında sürekli bir düşüş eğilimi sergilemiştir.

Küresel krizin etkisiyle Aralık 2009 itibarıyla en yüksek seviyesine 21,9 milyar TL ile ulaşan takipteki alacaklar, sonrasında yaşanan düşüş eğilimi neticesinde 2009 yılsonuna göre %8,8 azalarak Aralık 2010 itibarıyla 19,9 milyar TL seviyesine gerilemiştir.

Takipteki alacaklarda 2010 yılında gözlenen azalışta aktiften silinen/satılan takipteki alacaklar da etkili olmakla birlikte, bu tutarlar hariç tutulduğunda dahi bankacılık sektörünün takipteki alacak oluşumunda belirgin bir yavaşlama gözlenmektedir.

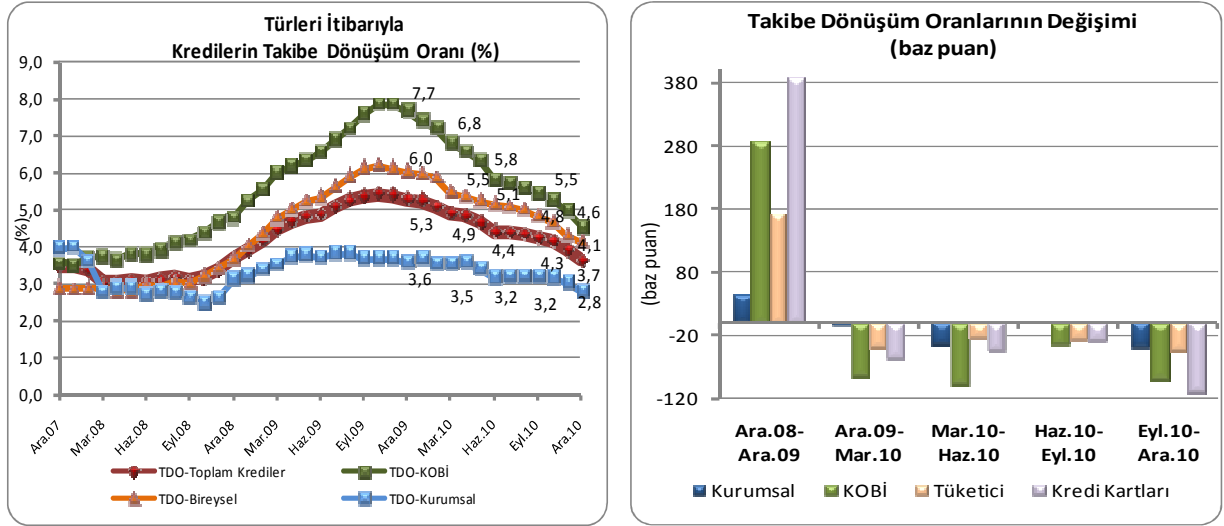
Aralık 2010 itibarıyla takipteki alacaklar içinde en yüksek pay %37,2 ile bireysel kredilerdedir. Anılan dönemde kurumsal/ticari kredilerin payı %32,8, KOBİ kredilerinin payı ise %29,9 seviyesindedir. 2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin toplam canlı kredilerdeki payı 2,3 puan düşerken, takipteki alacaklardaki payı 2,3 puan artmış; KOBİ kredilerinin toplam canlı kredilerdeki payı 2,6 puan artarken, takipteki alacaklardaki payı 1,6 puan düşmüş; bireysel kredilerin ise toplam canlı kredilerdeki payı 0,3 puan gerilerken, takipteki alacaklardaki payı da 0,7 puan düşmüştür.

2010 yılında takipteki alacaklarda gözlenen toplam 1,9 milyar TL’lik azalışın 924 milyon TL’lik kısmı takipteki KOBİ kredileri, 869 milyon TL’lik kısmı takipteki bireysel krediler ve 129 milyon TL’lik kısmı takipteki kurumsal/ticari kredilerdeki azalıştan kaynaklanmaktadır. 2010 yılında en yüksek oranlı azalış %13,4 ile takipteki KOBİ kredilerinde gözlenirken; takipteki bireysel kredilerdeki azalış %10,5, takipteki kurumsal/ticari kredilerdeki azalış ise %1,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Çeyrek dönemler itibarıyla takipteki alacaklardaki net değişimlerin dağılımına bakıldığında ise 2010 yılının ilk çeyreğinde yalnızca takipteki kurumsal/ticari kredilerde, ikinci çeyrekte takipteki tüketici kredileri ve kredi kartlarında, yılın üçüncü çeyreğinde takipteki kurumsal/ticari kredilerde bir miktar artış olduğu; son çeyrekte ise tüm kredi türlerinde azalış yaşandığı görülmektedir.

2008 yılsonunda %3,7 düzeyinde olan toplam kredilerin takibe dönüşüm oranı, Ekim 2009’da %5,4’e kadar yükselmiştir. Aralık 2009’da %5,3 olarak gerçekleşen oran, Aralık 2010 itibarıyla %3,7 seviyesine gerilemiştir. Takibe dönüşüm oranında 2009 yılsonuna göre yaşanan 1,6 puanlık iyileşmede kredilerdeki artış, takipteki alacaklarda kaydedilen tahsilâtlar ile aktiften silme ya da satış yoluyla portföyden çıkarılan sorunlu alacaklar neticesinde aktif kalitesinde gözlenen iyileşme etkili olmuştur. 2010 yılında bankaların takipteki alacaklarını aktiften silme politikalarının kredilerin takibe dönüşüm oranı üzerindeki etkisi 0,4 puan düzeyindedir.

Aralık 2010 itibarıyla en yüksek takibe dönüşüm oranı %4,6 ile KOBİ kredilerinde gerçekleşirken, bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı %4,1, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı ise %2,8 seviyesindedir. 2009 yılsonu ile karşılaştırıldığında tüm kredi türlerinde takibe dönüşüm oranı gerilemiş, en fazla azalış 3,1 puan ile KOBİ kredilerinde gözlenmiştir.

2009 yılsonunda %6 seviyesinde olan bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı, 1,9 puan gerileyerek Aralık 2010 itibarıyla %4,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Anılan dönemde bireysel kredilerin türleri itibarıyla takibe dönüşüm oranlarının değişimine bakıldığında; kredi kartı alacaklarının takibe dönüşüm oranının %10,4'ten %8'e, konut kredilerinin takibe dönüşüm oranının %2,1'den %1,5'e, taşıt kredilerinin takibe dönüşüm oranının %10,3'ten %5,9'a, ihtiyaç kredilerinin takibe dönüşüm oranının %4,5'ten %3,1'e ve "diğer tüketici kredileri" kategorisindeki bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranının ise %12,1'den %5,1'e gerilediği gözlenmektedir.⁷ Bireysel kredilerde takibe dönüşüm oranlarının sergilediği düşüşlerin, faiz oranlarındaki gerileme neticesinde hane halkının kredi talebindeki artışın yanı sıra; ekonomik krizin geri ödeme performansı üzerindeki olumsuz etkilerinin azalmasının sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

Aralık 2010 döneminde en yüksek takibe dönüşüm oranına sahip banka grubu %5,8 ile yabancı bankalar grubu iken onu %3,5 ile katılım bankaları izlemektedir. Takibe dönüşüm oranı özel bankalar ve kamu bankaları gruplarında %3,3, kalkınma ve yatırım bankaları grubunda ise %2,1 düzeyindedir. Bankacılık sektöründeki eğilime paralel olarak tüm banka

⁷ Diğer tüketici kredilerindeki artış ve takibe dönüşüm oranında gözlenen düşüşte, ihtiyaç kredileri altında izlenmekte olan bir kısım bireysel kredilerin yapılan sınıflama değişikliği sonucunda "diğer tüketici kredileri" segmentine aktarılması etkili olmuştur.

gruplarında takibe dönüşüm oranları gerilerken, en fazla azalış 2 puan ile özel bankalar grubunda gerçekleşmiştir.

2009 yılsonunda %83,6 olan sektörün takipte izlenen kredilere karşılık ayırma oranı Aralık 2010 itibarıyla %84,4 gibi yüksek bir seviyededir. Söz konusu oranın yüksek düzeylerde bulunması, sektörün aktif kalitesi açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”te 23.01.2009 ve 06.03.2010 tarihlerinde yapılan değişiklikler çerçevesinde, yeni sözleşme koşullarına bağlanan, yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan krediler toplamı Aralık 2010 itibarıyla 8,4 milyar TL seviyesindedir. 2010 yılı Eylül ayında 10,1 milyar TL düzeyinde bulunan söz konusu kredilerin yılın son çeyreğinde düşüş eğilimi sergilediği gözlenmektedir. Yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan kredilerin 6,6 milyar TL’si canlı kredilerden; 1,2 milyar TL’si ise takipteki kredilerden yeniden yapılandırılmaya konu edilmiştir.

Aynı kapsamda kredisi yeni sözleşme koşuluna bağlanan, yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan toplam müşteri sayısı ise 688.011 kişidir.

Karşılık Yönetmeliği Değişiklikleri Kapsamında Sınıflandırılan Krediler

(milyon TL)	Aralık 2010	
	Tutar	Müşteri Adedi
Yeniden Yapılandırılan / Yeni İtfa Planına Bağlanan Krediler	7.849	614.456
Canlı Kredilerden (*)	6.608	397.654
Takipteki Kredilerden (**)	1.242	216.802
"Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabı"na Aktarılan Krediler (***)	573	73.555
Yeni Sözl. Koşullarına Bağlanan, Yeniden Yapılandırılan ya da Yeni İtfa Planına Bağlanan Toplam Kredi	8.422	688.011

(*) Geçici madde 3.(1).a kapsamında

(**) Geçici madde 3.(1).b kapsamında

(***) Geçici madde 3.(1).ç kapsamında

b.2) Menkul Değerler Portföyü

Menkul Değerler (Milyon TL)											Değişim			
	Aralık 2009		Mart 2010		Haziran 2010		Eylül 2010		Aralık 2010		Aralık 09 Aralık 10		Eylül 10 Aralık 10	
	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	%	Tutar	%
Gerçeğe Uygun Değer Farkı K/Z Yan. Men.Değ.	5.518	2,1	6.623	2,4	8.717	3,1	9.012	3,3	6.884	2,4	1.366	24,8	-2.128	-23,6
Satılmaya Hazır Menkul Değerler	142.068	54,0	160.743	58,3	161.733	58,1	171.137	62,3	186.470	64,8	44.402	31,3	15.333	9,0
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Men. Değ.	115.288	43,9	108.185	39,3	107.885	38,8	94.557	34,4	94.502	32,8	-20.786	-18,0	-55	-0,1
Menkul Değerler Toplamı	262.874	100	275.551	100	278.335	100	274.706	100	287.856	100	24.982	9,5	13.150	4,8
Toplam Aktif	834.014	31,5	860.431	32,0	908.616	30,6	927.352	29,6	1.007.556	28,6	173.542	20,8	80.204	8,6

(*) Her bir menkul kıymet grubunun menkul değerler içerisindeki payları ile MDC'nin aktif toplamı içerisindeki paylarını göstermektedir.

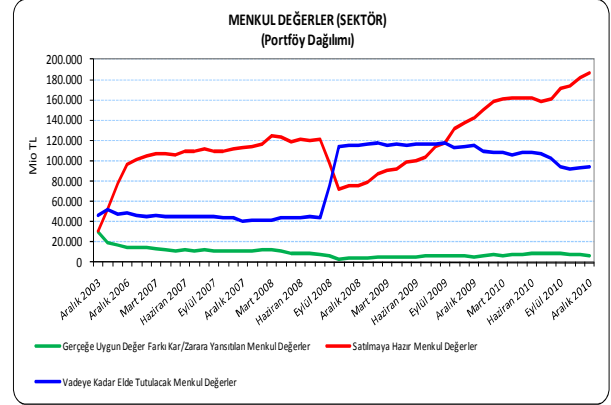
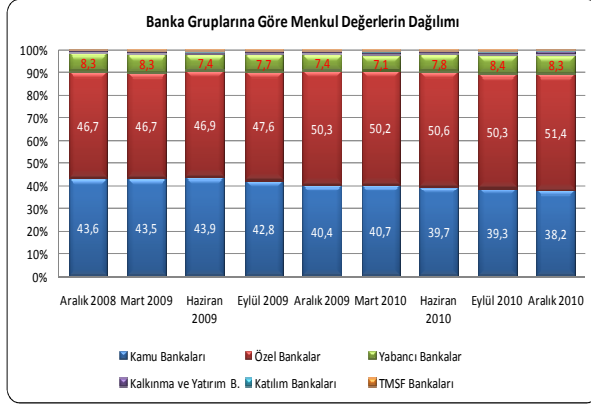
2010 yılının son çeyreğinde %4,8 oranında, 2010 yılının tamamında ise %9,5 oranında artan sektörün menkul değerler portföyü yılsonu itibarıyla 288 milyar TL seviyesindedir. Sınıflandırıldıkları portföyler itibarıyla değerlendirildiğinde, vadeye kadar elde tutulacak menkul değerlerin 2010 yılı boyunca %18 oranında (20,8 milyar TL), son çeyrekte %0,1 oranında azaldığı, satılmaya hazır menkul değerler portföyünün aynı dönemlerde sırasıyla %31,3 (44,4 milyar TL) ve %9 (15,3 milyar TL) arttığı, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan portföyün ise son çeyrekte %23,6 (2,1 milyar TL) azaldığı, yıllık bazda ise %24,8 oranında (1,4 milyar TL) arttığı gözlenmiştir.

Küresel krizin etkisiyle yükselen menkul değerlerin toplam aktifler içindeki payının Ocak 2010 döneminde başlayan azalış trendi devam etmektedir. Bu kapsamda 2009 yılsonunda %31,5 olan söz konusu oran, Eylül 2010'da %29,6'ya, 2010 yılsonunda ise %28,6'ya gerilemiştir. Bankaların 2010 yılında kredi plasmanlarına ağırlık vermesinin yanı sıra Hazine'nin 2009 yılında %103,5 olan iç borç çevirme oranının 2010 yılında, itfain altında borçlanılmasının da katkısıyla, %89,3 olarak gerçekleşmesi menkul değerler portföyünün toplam aktifler içindeki payının azalmasında etkili olan faktörlerden biri olmuştur.

Aralık 2010 itibarıyla bankaların menkul değerler portföyünün %96,7'si kamu borçlanma senetlerinden, %1,2'si krediye bağlı tahvillerden ve %2,1'i ise hisse senetleri, yatırım fonları, özel sektör tahvilleri ve yabancı ülke devlet tahvillerinden oluşmaktadır. Buna göre, Aralık 2010 itibarıyla toplam 473,3 milyar TL olarak açıklanan kamu borç stoğunun %58,8'inin bankalarca finanse edildiği görülmektedir. Bankaların portföylerinde yurtiçinde yerleşik kuruluşlarca ihraç edilen borçlanma senetlerinin payı ise binde 6 gibi çok düşük bir seviyededir.

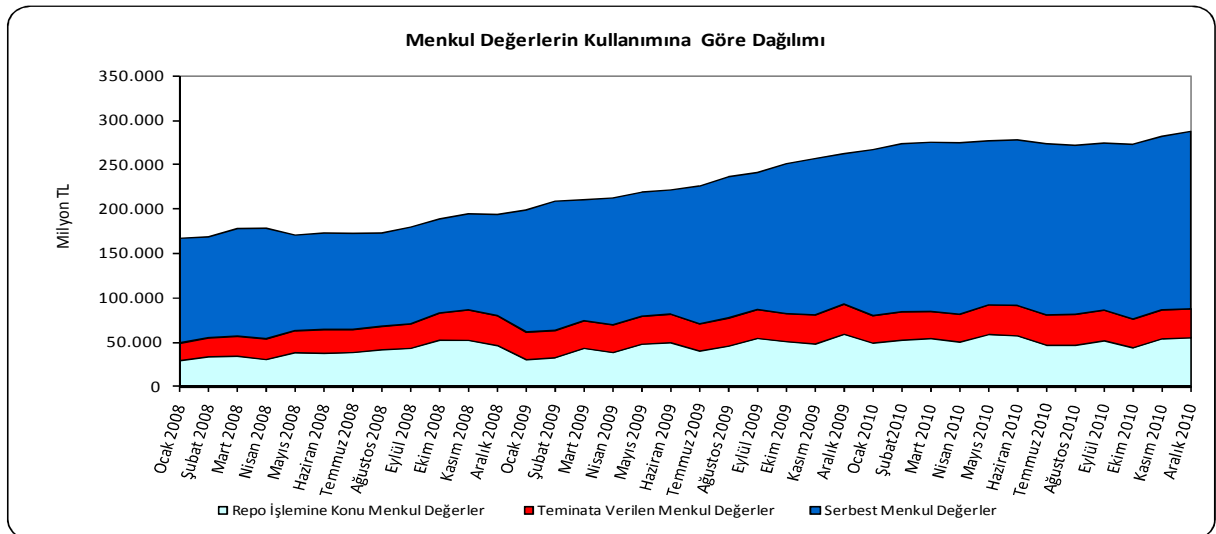
2010 yılsonu itibarıyla sektörün toplam menkul değerlerinin %89,6'sına kamu bankaları ve özel bankalar sahiptir. 2009 yılsonuna göre özel bankaların sektör payı

%50,3'ten %51,4'e yükselirken; kamu bankalarının sektör payı ise %40,4'ten %38,2'ye gerilemiştir. Aynı dönemde, yabancı bankaların payı 0,8 puan artarak %8,3 olurken, diğer banka gruplarının sektör payları toplamı %2,1 düzeyindedir.

Küresel kriz sürecinde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de faiz oranlarının aşağı yönlü trendi, bankaların yeni alınan menkul değerleri sınıflandırma tercihlerini ticari portföyden yana kullanmalarına neden olmuştur. Bunun neticesinde 2008 yılsonunda menkul değerlerin yaklaşık %60'ının oluşturan vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler portföyünün toplam menkul değerler içindeki ağırlığı 2009 yılsonunda %43,9'a, Eylül 2010 döneminde %34,4'e ve 2010 yılsonunda ise %32,8'e gerilemiştir.

Aralık 2010 itibarıyla sektörün menkul değerler portföyünün %19,4'ü repo işlemlerine konu edilmiş, %11,1'i ise teminata verilmiştir. Toplam menkul değerlerin %69,5'i (200 milyar TL) ise serbest menkul değerlerden oluşmaktadır. Serbest menkul değerler 2009 yılsonuna göre %17,9 oranında artarken, söz konusu kıymetlerin toplam menkul değerler içindeki payı 5 puan yükselmiştir.

Aralık 2010 itibarıyla, toplam menkul değerler portföyünün %52,2'si değişken faizli, %46,9'u sabit faizlidir. Menkul değerlerin %0,9'u ise getirisi faize duyarlı olmayan tutarlardan oluşmaktadır. Değişken faizli menkul değerlerin %67,7'si referans tahvil faizlerine, %29'u TÜFE'ye ve %2,7'si LIBOR'a endekslidir.

Menkul Değerlerin Faiz Yapısı (%)

	Aralık 2009			Aralık 2010		
	Değişken Faizli	Sabit Faizli	Faizsiz	Değişken Faizli	Sabit Faizli	Faizsiz
Kamu Bankaları	66,5	33,3	0,2	63,5	36,0	0,5
Özel Bankalar	47,4	52,4	0,2	47,0	52,8	0,2
Yabancı Bankalar	36,2	63,1	0,7	39,4	59,9	0,7
Kalkınma ve Yatırım B.	37,6	60,3	2,1	33,8	64,3	1,9
Katılım Bankaları	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0
TMSF Bankaları	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Bankacılık Sektörü	53,9	45,4	0,6	52,2	46,9	0,9

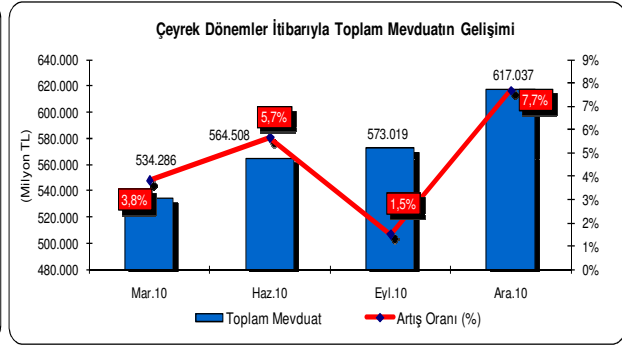
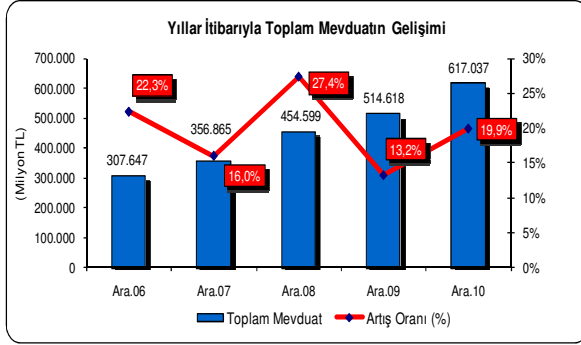
Sektörün menkul değerlerinin ağırlıklı ortalama kalan vadesi, 2009 yılsonuna göre 185 gün artarak 1.326 gün olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde menkul değerler portföyünün ağırlıklı ortalama vadesi en fazla artan banka grubu, 447 günlük artışla yabancı bankalar grubudur.

Menkul Değer Portföyünün Ortalama Kalan Vadesi (Gün)

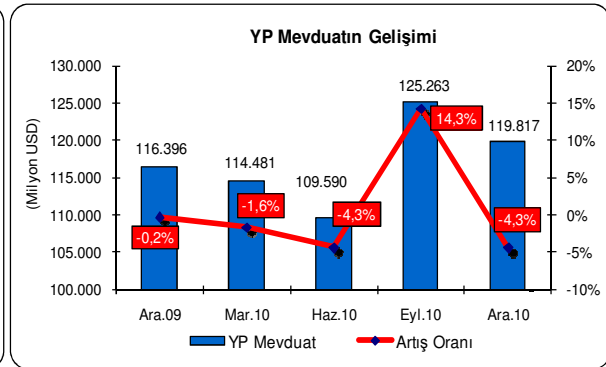
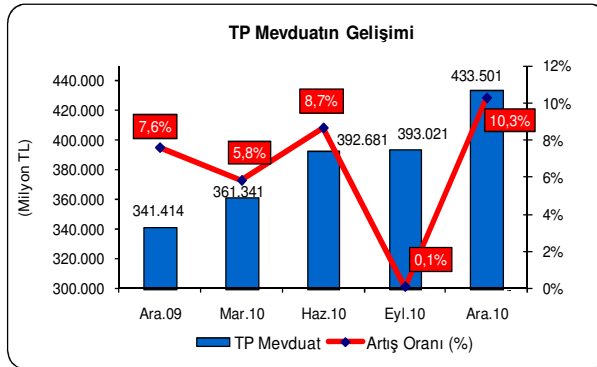
	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010
Kamu Bankaları	1.179	1.210	1.207	1.281	1.344
Özel Bankalar	1.169	1.287	1.277	1.194	1.343
Yabancı Bankalar	819	983	1.119	1.190	1.266
Katılım Bankaları	354	420	576	543	469
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	982	1.070	1.119	1.085	978
TMSF Bankaları	227	141	420	332	358
BANKACILIK SEKTÖRÜ	1.141	1.225	1.231	1.222	1.326

b.3) Mevduat

2009 yılsonuna kıyasla pasif toplamı içindeki payı 0,5 puanlık azalışla %61,2'ye gerileyen bankacılık sektörünün en önemli fon kaynağı konumundaki mevduat, bir yıllık dönemde %19,9 oranında (102,4 milyar TL) artarak, 2010 yılsonunda 617 milyar TL'ye yükselmiştir.

Toplam mevduat 2010 yılının ilk çeyreğinde %3,8 (19,7 milyar TL), ikinci çeyrekte %5,7 (30,2 milyar TL), üçüncü çeyrekte %1,5 (8,5 milyar TL) ve son çeyrekte %7,7 (44 milyar TL) oranında artmıştır. Toplam mevduatın 2010 yılında gösterdiği artışta, özellikle yılın ikinci ve dördüncü çeyreklerinde ivme kazanan artış eğilimlerinin belirleyici olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, son çeyrekte görülen mevduat artışının tamamı TP kaynaklıdır.

2010 yılında toplam mevduat artışında belirgin rolü **TP mevduat** oynamış olup, söz konusu kalemden %27 oranında (92,1 milyar TL) artış gözlenmiştir. Yıllık bazda TP mevduatında görülen 92,1 milyar TL'lik artışın 40,5 milyar TL'si (%44) son çeyrekteki artıştan kaynaklanmıştır. 2010 yılında **YP mevduatındaki** artışın %2,9 (3,4 milyar USD) ile sınırlı kalmasında, son çeyrekteki %4,3'lük (5,4 milyar USD) azalış etkili olmuştur. Yılın son çeyreğindeki YP mevduatında görülen azalışın tamamına yakını (5,2 milyar USD'si) tasarruf mevduatı kaynaklıdır.

2010 yılının üçüncü çeyreğindeki artış oranı %0,1 ile sınırlı kalan TP mevduatın son çeyrekte %10,3'lük artış oranına ulaşması ve üçüncü çeyrekte %14,3 oranında artan YP mevduatın son çeyrekte %4,3 oranında azalması, mudilerin döviz kurlarının azaldığı dönemlerde TL mevduattan DTH'lara yönelme, döviz kurlarının arttığı dönemlerde ise DTH'larını kapatarak TL mevduata yönelme şeklindeki eğilimlerini sürdürdüklerini göstermektedir.

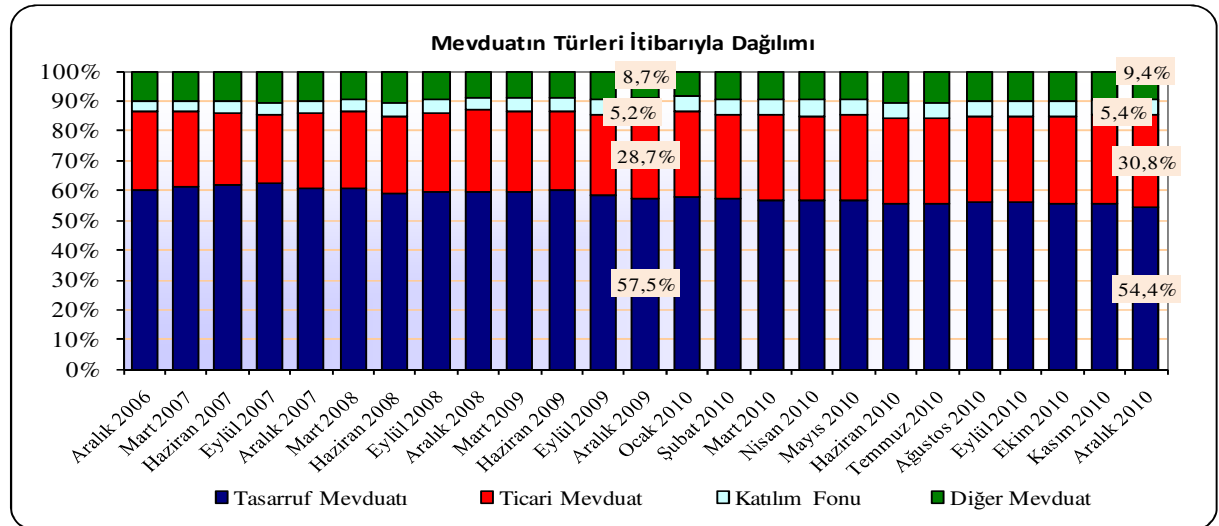
2010 yılında banka gruplarının⁸ tamamının mevduatı artmıştır. Kamu bankaları ile özel bankaların, sektördeki toplam mevduat artışının %83,1'ini sağlamak suretiyle mevduat artışında belirleyici banka grupları olmaları ile katılım bankalarının hem TP hem de YP mevduatını oransal bazda en fazla artıran banka grubu olması dikkat çekmektedir.

Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi

	Aralık 2009			Aralık 2010			TUTAR			DEĞİŞİM		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
	(Milyon TL)	(Milyon USD)	(Milyon TL)	(Milyon TL)	(Milyon USD)	(Milyon TL)	(Milyon TL)	(Milyon USD)	(Milyon TL)			
Kamu Bankaları	136.932	29.974	181.562	172.794	30.461	219.599	35.862	486	38.037	26,2	1,6	20,9
Özel Bankalar	149.106	64.557	244.928	188.825	67.566	291.958	39.719	3.009	47.030	26,6	4,7	19,2
Yabancı Bankalar	38.537	15.275	61.385	49.746	14.674	72.359	11.208	-601	10.974	29,1	-3,9	17,9
Katılım Bankaları	16.821	6.579	26.711	22.119	7.107	33.089	5.299	528	6.378	31,5	8,0	23,9
TMSF Bankaları	18	11	35	17	10	32	-1	-1	-3	-6,6	-11,8	-8,0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	341.414	116.396	514.620	433.501	119.817	617.037	92.087	3.422	102.417	27,0	2,9	19,9

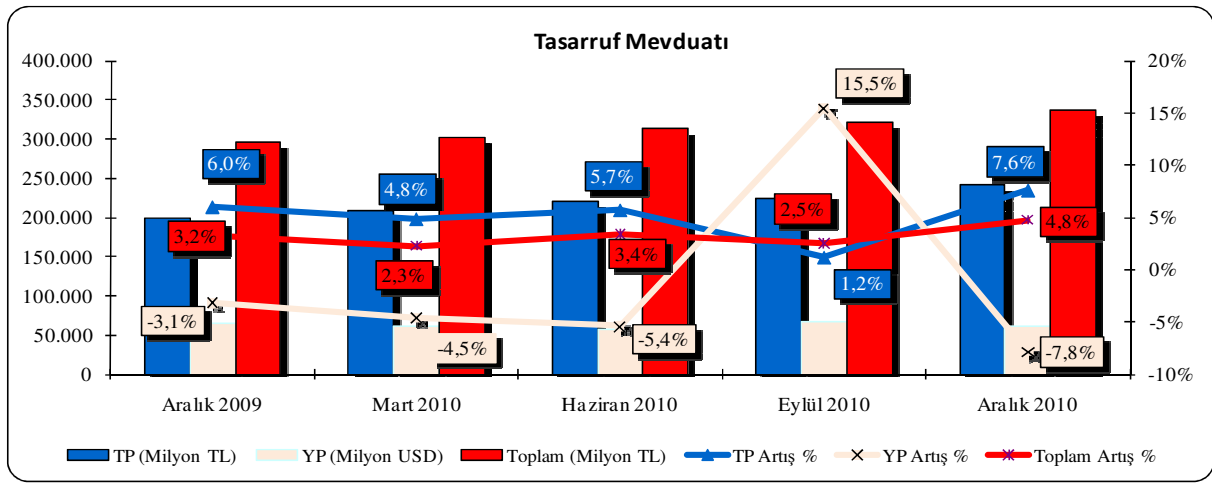
* YP mevduat tutarı hesaplanırken her bankanın ilgili tarihteki USD alış kuru esas alınmıştır.

2010 yılında tasarruf mevduatının toplam mevduat içindeki payı 3,1 puan azalırken, ticari mevduatın payı 2,1 puan, diğer mevduatın payı 0,7 puan ve katılım fonlarının payı 0,2 puan artmıştır.

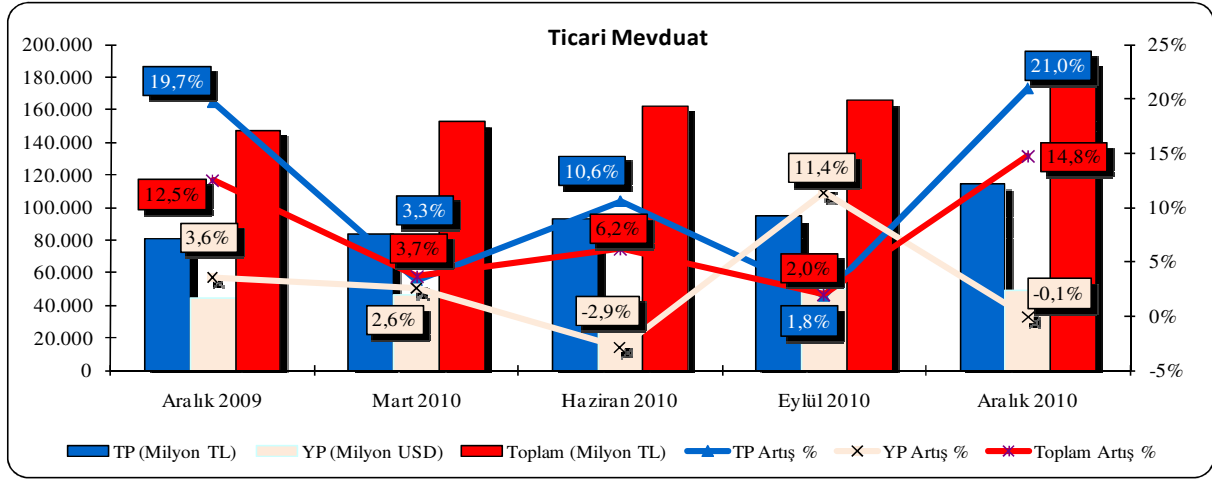
⁸ TMSF Bankaları hariç.

TP tasarruf mevduatında 2010 yılının ilk yarısında gerçekleşen (%10,8) artış eğilimi üçüncü çeyrekte (%1,2) yavaşlamıştır. Diğer taraftan, yılın son çeyreğinde TP tasarruf mevduatı tekrar artış eğilimine girmiş ve bu dönemde %7,6 oranında (17 milyar TL) artış gerçekleşmiştir. Yıllık bazda TP tasarruf mevduatı %20,6 (41,2 milyar TL) artarak Aralık 2010 itibarıyla 240,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. **YP tasarruf mevduatının** 2010 yılının üçüncü çeyreği haricindeki dönemlerde azaldığı, yıllık bazdaki azalış oranının da %3,8 (2,5 milyar USD) düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. 2010 yılsonu itibarıyla YP tasarruf mevduatı 62 milyar USD seviyesindedir.

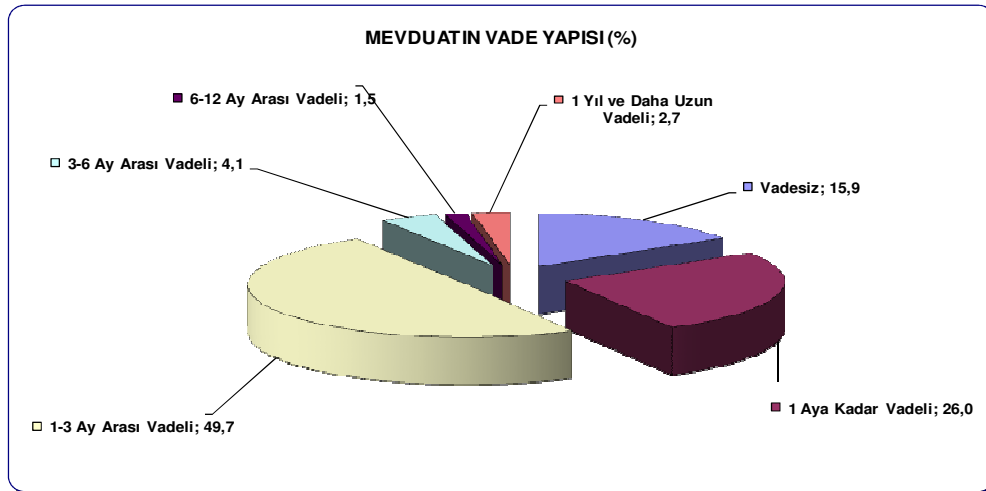
2010 yılında **TP ticari mevduat** %40,8 oranında (33,1 milyar TL) artarak 114,2 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu artışta, son çeyrekteki %21'lik (19,8 milyar TL) yükseliş etkili olmuştur. 2010 yılının ilk yarısında YP tasarruf mevduatı önemli oranda azalırken, **YP ticari mevduat bakiyesi** hemen hemen değişmemiş, yılın üçüncü çeyreğinde ise %11,4 oranında (5,1 milyar USD) artmıştır. 2010 yılının son çeyreğinde YP mevduat, tasarruf mevduatı kaynaklı olarak azalırken, YP ticari mevduattaki azalış %0,1 oranıyla (56 milyon USD) sınırlı kalmıştır.

Toplam ticari mevduatın gelişimi geçmiş dönemler itibarıyla incelendiğinde, çeyrek dönemlerin son ayında önemli oranlarda artış göstermesi dikkat çekmektedir. Nitekim, toplam ticari mevduatta 2010 yılının ikinci çeyreğinde görülen 9,4 milyar TL'lik artışta Haziran ayındaki 8,7 milyar TL'lik artışın, üçüncü çeyrekte görülen 3,2 milyar TL'lik artışta ise Temmuz ve Ağustos aylarındaki 1,6 milyar TL'lik azalışa karşılık, Eylül ayındaki 4,8 milyar TL'lik artışın, son çeyrekte görülen 24,4 milyar TL'lik artışta ise Aralık ayındaki 16,5 milyar TL'lik artışın etkisi olmuştur.

2010 yılında **TP katılım fonları** 5,3 milyar TL (%31,5) artarak 22,1 milyar TL'ye, **YP katılım fonları** da 528 milyon USD (%8) artarak 7,1 milyar USD'ye yükselmiştir. Aralık 2010 itibarıyla toplam mevduatın %5,4'ü katılım fonlarından oluşmaktadır.

Mevduatın vade yapısına bakıldığında, Aralık 2010 itibarıyla toplam mevduatın %91,6'sının vadesiz ve 3 aya kadar vadede toplanması, sektördeki aktif/pasif vade uyumsuzluğunun temel sebebi olarak değerlendirilmektedir.

Yurtdışı şubeler nezdinde toplanan mevduat tutarı, 2009 yılsonunda 33,7 milyar TL iken 2010 yılsonunda 47,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Söz konusu yükselişte, yılın ikinci ve son çeyreklerindeki sırasıyla %15,4 ve %13,1 oranındaki artışlar belirleyici olmuştur. Aralık 2010 itibarıyla toplam mevduatın %7,6'sını oluşturan yurtdışı şubeler nezdinde toplanan mevduatın %86,5'i Bahreyn ve Malta'daki şubeler tarafından toplanmıştır.

Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan Mevduat

	TP (Milyon TL)	YP* (Milyon USD)	TOPLAM (Milyon TL)	Toplam Mevduat İçindeki Payı (%)	Değişim** (%)		
					TP	YP	TOPLAM
Aralık 2009	16.996	11.256	33.736	6,6			
Mart 2010	18.738	10.937	35.316	6,6	10,3	-2,8	4,7
Haziran 2010	20.613	12.795	40.748	7,2	10,0	17,0	15,4
Eylül 2010	23.462	12.655	41.729	7,3	13,8	-1,1	2,4
Aralık 2010	27.110	13.065	47.198	7,6	15,5	3,2	13,1

* YP mevduat tutarları hesaplanırken ilgili tarihteki TCMB USD alış kuru esas alınmıştır.

** Değişim bir önceki çeyrek döneme göre hesaplanmıştır.

Maliyetsiz kaynak olarak değerlendirilen vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı⁹, 2010 yılının birinci ve ikinci çeyreğinde %14,4, üçüncü çeyrekte %14,6, son çeyrekte ise %14,9 olarak hesaplanmıştır.

⁹ Vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı, çeyrek dönemler itibarıyla günlük olarak bulunan oranın ortalaması alınmak suretiyle hesaplanmıştır.

b.4) Sendikasyon ve Seküritizasyon Kredileri

Sektörün yurtdışından temin ettiği sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin toplam tutarı, 2010 yılında 5,2 milyar USD artarak Aralık 2010 itibarıyla 23,4 milyar USD'ye yükselmiştir. 2010 yılında yaklaşık 629 milyon USD tutarında seküritizasyon kredisi sağlanmakla birlikte, mevcut seküritizasyon kredilerindeki anapara taksit ödemeleri nedeniyle nette 1,6 milyar USD'lik azalış gerçekleşirken, sendikasyon kredileri 6,8 milyar USD artmıştır.

	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010
Sendikasyon&Seküritizasyon Kredileri* (Milyon USD)	23.620	18.100	23.351
Sen.&Sek.Kredileri/Yurtdışından Sağlanan Fonlar** (%)	37,7	29,4	28,5
Sen.&Sek.Kredileri/Toplam Yabancı Kaynaklar (%)	5,4	3,7	4,1
Sen.&Sek.Kredileri/Toplam Pasif (%)	4,9	3,2	3,6

*Yurtdışından temin edilen Sendikasyon ve Seküritizasyon Kredileri tutarıdır.

**Yurtdışından kredi, mevduat, repo, sermaye benzeri kredi, sendikasyon kredisi ve seküritizasyon kredisi yoluyla sağlanan fonlardır.

Aralık 2010 itibarıyla bankacılık sektörünün yurtdışından temin ettiği sendikasyon ve seküritizasyon kredileri, yurtdışından sağlanan fonların %28,5'ini, toplam yabancı kaynakların %4,1'ini ve toplam pasifin %3,6'sını oluşturmaktadır.

2010 yılsonu itibarıyla, 23,4 milyar USD tutarındaki sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin %68'i (15,9 milyar USD) 2011 vadeli.

Yurtdışından Temin Edilen Sendikasyon ve Seküritizasyon Kredilerine İlişkin Ödeme Planı

(Milyon USD)	Sendikasyon	Seküritizasyon	Toplam	% Pay
Ocak 2011	0	156	156	0,67
Şubat 2011	0	205	205	0,88
Mart 2011	2.148	148	2.296	9,83
Nisan 2011	1.354	342	1.697	7,27
Mayıs 2011	2.082	210	2.292	9,82
Haziran 2011	110	144	254	1,09
Temmuz 2011	597	182	779	3,34
Ağustos 2011	524	201	724	3,10
Eylül 2011	2.767	253	3.020	12,93
Ekim 2011	1.912	199	2.111	9,04
Kasım 2011	0	216	216	0,92
Aralık 2011	1.984	151	2.135	9,14
2011 Yılı Toplam	13.478	2.406	15.884	68,03
2012	586	2.176	2.762	11,83
2013	0	1.994	1.994	8,54
2014	0	1.130	1.130	4,84
2015	0	606	606	2,60
2016	0	501	501	2,14
2017	0	297	297	1,27
2018	0	91	91	0,39
2019	0	20	20	0,09
2020	0	20	20	0,09
2021	0	20	20	0,09
2022	0	26	26	0,11
TOPLAM	14.064	9.287	23.351	100,00
% Pay	60,23	39,77	100,00	

2010 yılında 7,2 milyar USD sendikasyon kredisi geri ödemesi yapılırken, 14,1 milyar USD yeni sendikasyon kredisi temin edilmiş olup, sendikasyon kredilerinde yenileme oranı %100'ün üzerinde gerçekleşmiştir.

Küresel krizin derinleştiği Eylül 2008 dönemi öncesinde alınan sendikasyon kredilerinin faiz oranları Libor+0,40 ila Libor+0,80 arasında iken, sonraki dönemlerde alınan kredilerin faiz oranları Libor+1,25 ila Libor+2 düzeylerine yükselmiştir. Ancak, söz konusu süreçte Libor faiz oranlarındaki gerileme, "spread"lerdeki yükselişe bağlı maliyet artışının etkisini azaltmıştır. Diğer taraftan, bankalarca 2010 yılında temin edilen kredilerin faizleri genel olarak USD dilimleri için Libor+1,5/+1,2 ve EUR dilimleri için Euribor+1,5/+1,2 aralığında gerçekleşmiştir.

2010 yılsonunda 23,4 milyar USD'ye ulaşan yurtdışı sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin önemli bir kısmı İngiltere (7 milyar USD-%30,2), ABD (4,9 milyar USD-%21), Cayman Adaları (1,9 milyar USD-%8,1), Almanya (1,7 milyar USD-%7,3) ve Hollanda (1,2 milyar USD-%5,2) merkezli finans kuruluşlarından temin edilmiştir.

b.5) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği

Bankacılık sektörünün özkaynakları 2010 yılında %21,1 oranında artarak 134,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Sektörün özkaynaklarının yıllık artış oranının, aynı dönemde toplam aktiflerdeki %20,8'lik büyümeyi aşması olumlu mütalaa edilmektedir. 2010 yılında elde edilen dönem karının yanı sıra, 2009 yılı karlarının önemli kısmının dağıtılmayarak bünyede bırakılmış olması, nakit sermaye artışları ve menkul değer değerleme farklarındaki artışlar, sektörün özkaynak büyümesini desteklemiştir.

Özkaynak Unsurları

(Milyon TL)						DEĞİŞİM (%)	
	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Ara.09-Ara.10	Eyl.10-Ara.10
Ödenmiş Sermaye	42.542	44.459	46.298	46.659	47.937	12,7	2,7
Yedek Akçeler	59.473	66.088	72.671	72.622	72.270	21,5	-0,5
Ödenmiş Sermaye Enflasyon Düzeltme Farkı	0	0	0	0	0	-	-
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Farkları	1.233	1.256	1.378	1.378	1.420	15,2	3,1
Menkul Değerler Değerleme Farkları	4.957	5.680	4.165	7.014	8.376	69,0	19,4
Dönem Karı (Zararı)	20.182	6.299	12.169	16.849	21.931	8,7	-
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-17.499	-7.012	-17.391	-17.647	-17.644	0,8	0,0
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	110.887	116.771	119.289	126.874	134.290	21,1	5,8

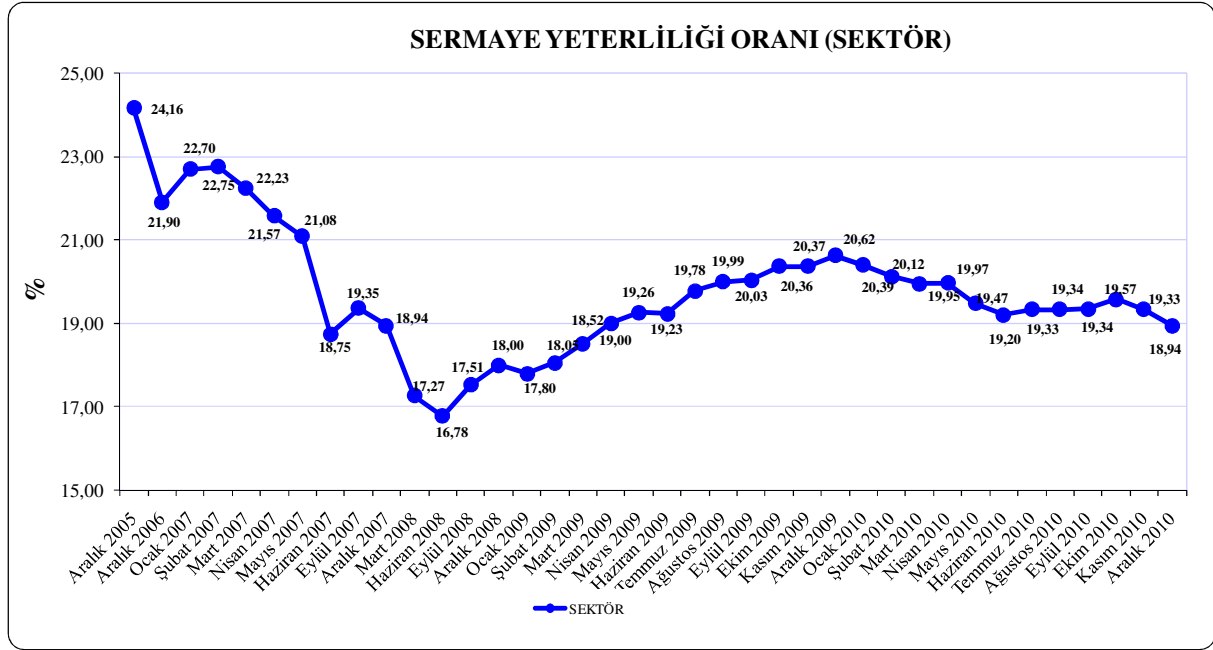
2010 yılının ilk yarısında 9 banka tarafından gerçekleştirilen toplam 3,7 milyar TL tutarındaki ödenmiş sermaye artışına ilave olarak üçüncü çeyrekte 3 banka tarafından toplamda 361 milyon TL, dördüncü çeyrekte 5 banka tarafından 1,3 milyar TL ilave sermaye artışı gerçekleştirilmiştir¹⁰. Aralık 2010 itibarıyla özkaynakların toplam pasifler içindeki payı, önceki yılsonuna göre seviyesini koruyarak %13,3 olarak gerçekleşmiştir.

Menkul değerler değerlendirme farklarının Aralık 2010 bakiyesinin %67,7'si (5.673 milyon TL) satılmaya hazır menkul değerlerin değerlendirme farklarından oluşmaktadır.

2010 yılında TMSF bankaları hariç tüm banka gruplarının özkaynakları artmış olup en yüksek oranlı artış %25,1 ile kamu bankalarında gerçekleşmiştir. Katılım bankaları %23,5 ve özel bankalar %23,1 ile özkaynakları sektör ortalamasının üzerinde artan diğer banka gruplarıdır.

Sektörün sermaye yeterliliği rasyosu'nun (SYR) gelişimi izleyen grafikte verilmektedir. Aralık 2010 döneminde sektörün SYR'si %18,9 olarak gerçekleşmiştir.

¹⁰ Yılın ilk yarısındaki ödenmiş sermaye artışının 23 milyon TL'si nakden, kalanı iç kaynaklardan edilmiştir. Üçüncü çeyrekte gerçekleşen sermaye artışlarının 317 milyon TL'si, dördüncü çeyrekte gerçekleşen sermaye artışlarının ise 580 milyon TL'si nakittir.

Banka grupları bazında konsolide olmayan sermaye yeterliliği rasyolarının gelişimine izleyen tabloda yer verilmiş olup 2009 yılsonuna kıyasla Aralık 2010 döneminde tüm banka gruplarının¹¹ sermaye yeterliliği rasyosunda azalış gözlenmektedir. Grup ve sektör bazındaki SYR azalışlarında, yasal özkaynaklardaki olumlu gelişmeye karşın artan kredi kullandırımı etkili olmuştur.

Grup Bazında Konsolide Olmayan Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	Fark (Puan)						
	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Ara.09-Ara.10	Eyl.09-Ara.10
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	60,27	61,20	61,26	59,78	58,65	-1,62	-1,13
TMSF Bankaları	47,28	59,63	55,38	56,88	53,01	5,73	-3,87
Bankacılık Sektörü	20,62	19,95	19,20	19,34	18,94	-1,68	-0,40
Özel Bankalar	19,69	18,89	18,31	18,59	18,17	-1,52	-0,42
Yabancı Bankalar	18,76	18,13	17,58	17,7	17,25	-1,51	-0,45
Kamu Bankaları	18,40	17,96	16,88	16,95	16,73	-1,67	-0,22
Katılım Bankaları	15,27	14,94	14,50	15,25	15,05	-0,22	-0,20

Sektörün sermaye yeterliliği rasyosunun bileşenleri ve gelişimi izleyen tabloda verilmektedir. Yasal özkaynağın temel unsuru olan ana sermayenin 2009 yılsonuna göre %18,5 oranında, risk ağırlıklı varlıkların esas belirleyicisi olan kredi riskine esas tutarın ise aynı dönemde %31,1 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Sermaye yeterliliği rasyosunun paydasını oluşturan risk ağırlıklı varlıkların diğer unsurları olan piyasa riskine esas tutar %31,6 ve son üç yılın kar tutarları üzerinden hesaplanan operasyonel riske esas tutar %20,4 artış göstermiştir. Bu gelişmeler neticesinde sektörün sermaye yeterliliği rasyosu 2009 yılsonuna göre 1,68 puan azalmıştır.

¹¹ TMSF Bankaları hariç

SYR Bileşenleri (Milyon TL)						FARK (%)
	Aralık 2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010	Aralık 2010	Ara.09-Ara.10
Ana Sermaye	104.193	109.105	113.055	117.573	123.438	18,5
Katkı Sermaye	12.397	12.763	12.321	13.639	14.464	16,7
Üçüncü Kuşak Sermaye	0	0	0	0	0	
Sermaye	116.589	121.868	125.376	131.211	137.903	18,3
Sermayeden İndirilen Değerler (-)	1.292	1.342	1.392	1.328	541	-58,2
Özkaynak	115.297	120.525	123.984	129.884	137.362	19,1
Kredi Riskine Esas Tutar	463.810	491.661	532.296	556.867	607.900	31,1
Piyasa Riskine Esas Tutar	24.699	27.583	28.494	29.624	32.496	31,6
Operasyonel Riske Esas Tutar	70.570	84.975	84.975	84.975	84.975	20,4
Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	20,62	19,95	19,20	19,34	18,94	-1,68*

* Sermaye Yeterliliği Rasyosu'ndaki değişim puan olarak ifade edilmiştir.

Türk Bankacılık Sektörü'nün sermaye yeterliliği rasyosu asgari yasal sınır olan %8'in ve Kurumumuzca uygulanmakta olan %12'lik hedef rasyo düzeyinin oldukça üzerinde, %18,9 seviyelerinde seyretmektedir. Ayrıca ana sermayenin özkaynakların %89,9'unu oluşturuyor olması, sektörün yasal özkaynağının niteliğinin yüksek olduğunu, bir diğer ifadeyle sektörün özkaynaklarının kaliteli unsurlardan oluştuğunu göstermektedir. Hem sermaye yeterliliği oranının yüksek olması, hem özkaynakların kaliteli unsurlardan oluşması önemli bir güven unsuru olarak değerlendirilmektedir.

c) Kârlılık

Bankacılık sektörü dönem net kârı, geçen yılın aynı dönemine göre azalan net faiz marjına karşın, temelde varlık kalitesindeki iyileşmeye bağlı olarak 1.748 milyon TL (%8,7) artarak 2010 yılsonunda 21.931 milyon TL'ye yükselmiştir. Öte yandan, getirili aktif hacmi artmasına karşın bu artışla net faiz gelirlerindeki azalış karşılanamamıştır. Sektör toplamında kâr artışı olmakla birlikte, sektörde faaliyet gösteren 49 bankanın 21'inin kârında son bir yıllık dönemde azalış görülmüştür.

(Milyon TL)			DEĞİŞİM		Toplam Gelire Oranı (%)		
	Ara.09	Ara.10	Tutar	%	2009	2010	Değişim (Puan)
Toplam Faiz Gelirleri	85.291	77.397	-7.894	-9,3	78,4	74,4	-4,0
<i>Kredilerden Alınan Faizler</i>	52.478	47.500	-4.978	-9,5	48,2	45,6	-2,6
<i>Menkul Değerlerden Alınan Faizler</i>	28.257	26.211	-2.045	-7,2	26,0	25,2	-0,8
<i>Bankalardan Alınan Faizler</i>	2.636	1.914	-722	-27,4	2,4	1,8	-0,6
<i>Diğer</i>	1.920	1.772	-148	-7,7	1,8	1,7	-0,1
Toplam Faiz Giderleri	43.488	38.725	-4.763	-11,0	40,0	37,2	-2,7
<i>Mevduata Verilen Faizler</i>	35.370	31.681	-3.689	-10,4	32,5	30,4	-2,1
<i>Bankalara Verilen Faizler</i>	4.167	3.569	-598	-14,3	3,8	3,4	-0,4
<i>Repo İşlemlerine Verilen Faizler</i>	3.505	3.030	-475	-13,5	3,2	2,9	-0,3
<i>Diğer</i>	446	445	-1	-0,3	0,4	0,4	0,0
I) NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	41.803	38.672	-3.131	-7,5	38,4	37,2	-1,2
Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	9.885	5.291	-4.594	-46,5	9,1	5,1	-4,0
II) PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	31.918	33.381	1.463	4,6	29,3	32,1	2,8
Toplam Faiz Dışı Gelirler	19.214	23.711	4.496	23,4	17,7	22,8	5,1
<i>Bankacılık Hizmet Gelirleri ve Komisyonlar</i>	13.836	14.387	551	4,0	12,7	13,8	1,1
<i>Aktif satış Kazançları</i>	421	891	470	111,5	0,4	0,9	0,5
<i>Diğer</i>	4.957	8.432	3.475	70,1	4,6	8,1	3,5
Toplam Faiz Dışı Giderler	27.890	30.264	2.374	8,5	25,6	29,1	3,5
<i>Personel Giderleri</i>	10.413	11.621	1.208	11,6	9,6	11,2	1,6
<i>Provizyonlar</i>	3.855	3.253	-602	-15,6	3,5	3,1	-0,4
<i>Diğer</i>	13.622	15.389	1.767	13,0	12,5	14,8	2,3
III) NET FAİZ DIŞI GELİR (GİDER)	-8.676	-6.553	2.123	-	-8,0	-6,3	1,7
IV) TOPLAM DIĞER FAİZ DIŞI GEL./GİD. (1+2+3)	1.910	311	-1.600	-83,7	1,8	0,3	-1,5
<i>1- Sermaye Piyasası İşlemleri Karı (Zararı) (Net)</i>	1.275	-231	-1.506	-	1,2	-0,2	-1,4
<i>2- Kambiyo Karı (Zararı) (Net)</i>	635	582	-54	-8,4	0,6	0,6	-0,0
<i>3- Olaganüstü Gelirler (Giderler) (Net)</i>	-0	-40	-40	-	-0,0	-0,0	-0,0
V) VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) (II+III+IV)	25.153	27.139	1.986	7,9	23,1	26,1	3,0
Vergi Provizyonu	4.970	5.208	238	4,8	4,6	5,0	0,4
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	20.182	21.931	1.748	8,7	18,5	21,1	2,5
Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri %	196,1	199,9	3,7				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %	68,9	78,3	9,5				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %*	75,7	79,6	3,8				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %**	55,9	67,8	11,9				

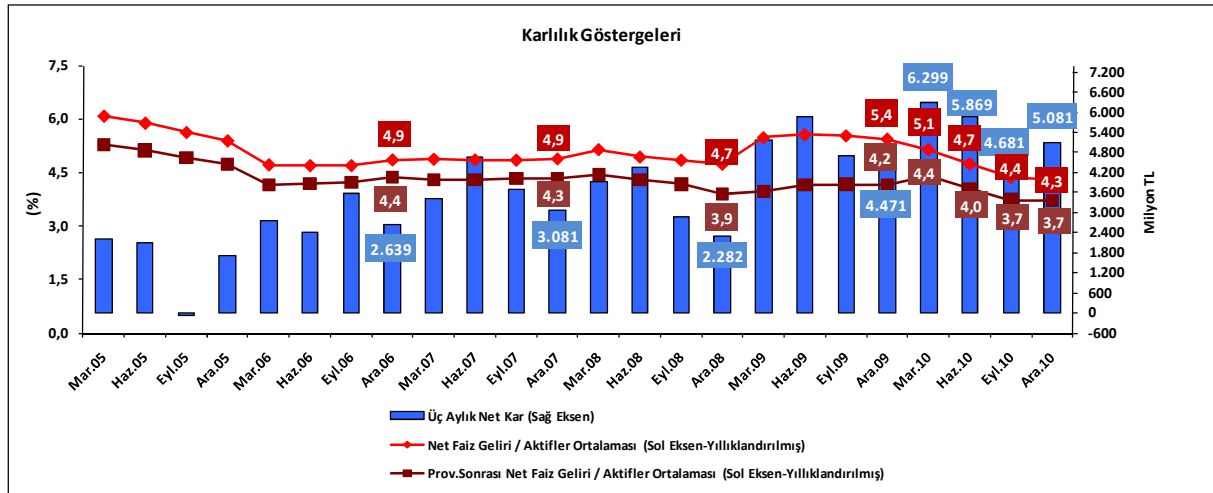
Not: Diğer faiz dışı gelirler, faiz dışı gelir - gider dengesi hesaplamasında net değerleri üzerinden değerlendirilmiştir.

* Diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmiştir.

** Takipteki alacaklar özel provizyonu ve diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmiştir.

Aralık 2010 itibarıyla bankacılık sektörünün net faiz gelirleri, kredilerdeki yeniden fiyatlamalar, net faiz marjındaki azalışı hacim artışı yoluyla karşılamaya yönelik olarak hem kredilerde hem de mevduatta uygulanan rekabetçi fiyatlar ve düşük seyreden faiz oranlarına bağlı olarak menkul değerlerden elde edilen faiz gelirlerindeki azalışın etkisiyle, önceki yılın aynı dönemine göre %7,5 oranında azalarak 38.672 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde faiz gelirlerinde %9,3 (7.894 milyon TL), faiz giderlerinde %11 (4.763 milyon TL) oranında azalış gerçekleşmiştir. Toplam gelirdeki düşüşle birlikte, bu dönemde faiz gelirlerinin toplam gelirlere oranı 4 puan azalarak %74,4'e, faiz giderlerinin toplam gelirlere oranı ise 2,7 puan azalışla %37,2'ye gerilemiştir. Öte yandan, 2003 yılından beri ilk defa 2010 yılında iki katından fazla (Mar.10: %218,2) gerçekleşen faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, Aralık 2010'da %199,9 düzeyine gerilemiştir. Ancak aylık olarak bakıldığında, hem TCMB'nin politika faizlerinde yaptığı indirim hem de zorunlu karşılık oranlarında yapılan artışların öncelikli olarak mevduat faizlerinde düşüş olarak ortaya çıkması nedeniyle Kasım 2010'dan sonraki dönemde söz konusu rasyonun 0,8 puan arttığı görülmüştür.

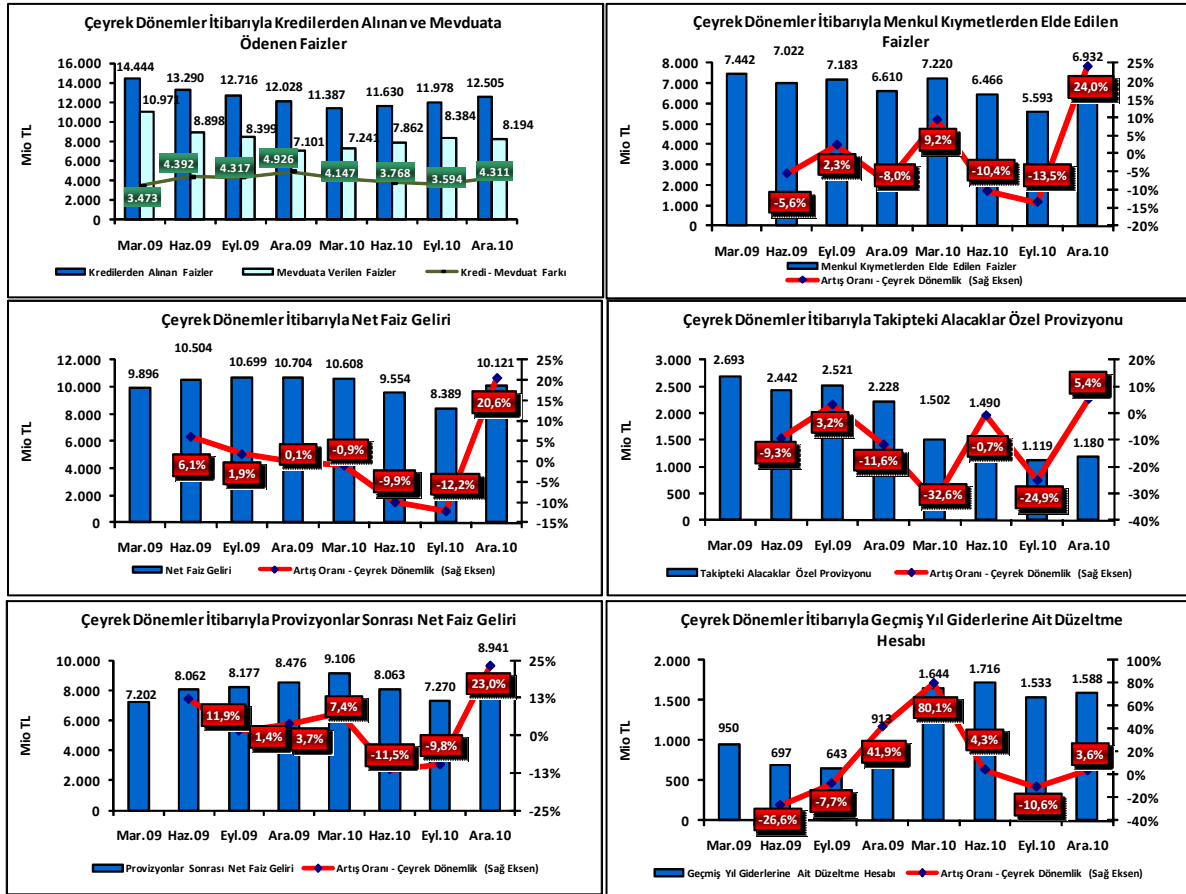
İzleyen grafikte, 2005 yılından itibaren bankacılık sektöründe üçer aylık dönemler itibarıyla birikimsiz **kâr tutarı ile yıllıklandırılmış olarak net faiz gelirleri ve provizyon sonrası net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranları** yer almaktadır.

2010 yılı başından itibaren çeyrek dönemler itibarıyla azalan dönem net karı, yılın son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre artmış, net faiz marjı Aralık 2010'da %4,3 ile 2009 yılı başından bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir. Ancak çeyrek dönemler itibarıyla net faiz marjındaki azalışın ivme kaybettiği görülmektedir. Provizyon sonrası net faiz marjı ise bir önceki çeyreğe göre değişmeyerek 2010 yılının son çeyreğinde %3,7 düzeyinde oluşmuştur. Diğer taraftan, net faiz marjı ve provizyon sonrası net faiz marjına yıllıklandırılmış aylık veriler açısından bakıldığında, 2010 yılı boyunca, yılın son ayına kadar devamlı düşen söz

konusu rasyoların, yılın son ayında önceki aya göre az da olsa bir artış gösterdiği belirlenmiştir.

İzleyen dönemlerde, 2010 yılındaki kar artışında başlıca rol oynayan ve yüksek seyreden önceki yıllarda ayrılan karşılık iptallerinin azalacağı ve takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalışın yavaşlayacağı ve marjlardaki gerilemenin normalleşmesi ile birlikte bankacılık sektöründe daha durağan bir karlılık seyri izleneceği değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, TCMB tarafından 23 Eylül 2010 tarihinde kararlaştırılan TP ve YP zorunlu karşılık oranlarının artırılması ile TP zorunlu karşılıklara faiz uygulanmasının sona erdirilmesi Kararı ile 21 Aralık 2010 ve 24 Ocak 2011 tarihlerinde TP zorunlu karşılık oranlarının vadelerine göre artırım yönünde farklılaştırılmasına ilişkin Kararların oluşturacağı gelir kaybının kredi faiz oranlarındaki artışlarla telafi edileceği varsayımı altında kredi faiz oranlarında 0,5 - 1 puan arasında bir artışın olabileceği hesaplanmaktadır.

Düşen faiz oranlarına bağlı olarak **mevduata ödenen faizlerin** 2009 yılı boyunca bütün çeyrek dönemlerde azaldığı, 2010 yılının son ayına kadar politika faizlerinde indirim olmaması, artan mevduat hacmi ve rekabetçi fiyatlamalar nedeniyle yılın son çeyreğine kadar bütün çeyrek dönemler itibarıyla arttığı belirlenmiştir. Yılın son çeyreğinde ise TCMB

tarafından zorunlu karşılık oranlarında yapılan artışların ilk olarak mevduat faizlerinde indirim olarak etkisini göstermesinin yanı sıra politika faizlerindeki indirimin sektörün bilanço yapısı nedeniyle öncelikli olarak mevduat faizlerine yansımaları nedeniyle mevduata ödenen faiz giderlerinin yılın üçüncü çeyreğine göre azaldığı değerlendirilmektedir. **Kredilerden elde edilen faiz gelirlerinde** ise 2010 yılının ilk çeyreğinden beri artış eğiliminin sürdüğü, söz konusu artışın yılın son çeyreğinde daha belirgin hale geldiği görülmektedir. Kredi portföyünün yılın son çeyreğinde en büyük çeyrek dönemlik artışı göstermesinin de katkısıyla son çeyrekte kredilerden kaynaklanan faiz geliri artışının daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Aralık 2010'da aktif toplamından aldığı %52,2'lik pay ile en büyük plasman kalemi olan kredilerle, pasif toplamından aldığı %61,2'lik pay ile en büyük kaynak kalemi olan mevduat arasındaki faiz gelir-gider farkının 2009 yılının son çeyreğinden, 2010 yılının üçüncü çeyreğine kadar azalmaya devam ettiği görülmektedir. Yılın son çeyreğinde ise kredi ile mevduat arasındaki gelir-gider farkı 2010 yılı boyunca oluşan en yüksek çeyrek dönemlik tutara karşılık gelmektedir. 2010 yılında, bütün çeyrek dönemler itibarıyla bankacılık sektörünün ortalama kredi getiri oranı, azalan bir ivmeyle gerilemeye devam ederken, ortalama mevduat maliyeti artan bir ivmeyle azalmıştır.

Diğer taraftan, yılın ilk çeyreğine göre menkul değerlerin artış hızının çeyrek dönemler itibarıyla ivme kaybetmesi, hatta üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre azalması ve TÜFE'ye endeksli menkul kıymet getirilerinin düşmesiyle 2010 yılında **menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinin** en düşük seviyeye yılın üçüncü çeyreğinde ulaştığı görülmektedir. Ancak yılın son çeyreğinde, hem menkul kıymet portföyünün artması hem de TÜFE'ye endeksli menkul kıymet faiz gelirlerinin artmasının önemli etkisiyle menkul değerler cüzdanından elde edilen faiz gelirlerinde yılın ilk çeyreğinden sonraki en yüksek tutar gerçekleşmiştir. Bu kıymetlerin değerlemesine esas olan faiz getirileri, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan TÜFE oranlarına bağlı olarak aylık bazda değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenlik nedeniyle bankaların TÜFE'ye endeksli menkul kıymetler portföyünden elde ettiği faiz gelirlerinde de dönemler itibarıyla ciddi dalgalanmalar oluşabilmektedir. 2010 yılı dördüncü çeyrek değerlemesinde kullanılacak TÜFE'ye endeksli devlet tahvilleri için referans endeksleri yayımlanmış olup, buna göre söz konusu kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde önemli düzeyde artışlar oluşmuştur.

Öte yandan, 2010 yılının son çeyreğinde elde edilen 10.121 milyon TL **net faiz gelirinin**, kredi ve mevduat arasındaki faiz gelir-gider farkının bu dönemde artması ve menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerindeki artış nedeniyle Mart 2010'dan sonra elde

edilen en yüksek net faiz geliri olduğu belirlenmiştir. Faiz getirili aktifler ve faiz maliyetli pasiflerdeki artışa karşın, düşen faiz oranları ve artan rekabet nedeniyle Aralık 2009 döneminde %11,7 olan “faiz gelirleri/ortalama faiz getirili aktifler” oranı Aralık 2010’da %9,1’e; %7,7 olan “faiz giderleri/ortalama faiz maliyetli pasifler” oranı ise %5,9’a gerilemiştir. Öte yandan, 2009 yılsonunda ortalama faiz getirisi ile ortalama faiz maliyeti arasındaki fark, yaklaşık 4 puan iken, 2010 yılsonunda söz konusu fark 2007 ve 2008 yılsonundaki değerlerin üzerinde yaklaşık 3 puan olarak gerçekleşmiştir.

Son bir yıllık dönemde, bankacılık sektörünün net faiz gelirleri %7,5 (3.131 milyon TL) azalmış olmasına rağmen, takipteki alacaklar özel provizyonunun %46,5 (4.594 milyon TL) gerilemesine bağlı olarak provizyonlar sonrası net faiz gelirleri %4,6 (1.463 milyon TL) artmıştır. Bu gelişmede, takipteki alacaklar için ayrılan özel karşılık oranında bir yıllık dönemde belirgin bir değişim olmamasına karşın temelde sorunlu alacak bakiyesine olan yeni intikallerin (brüt) önceki yıla göre gerilemesi etkili olmuştur.

Takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalış ile geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabındaki artış birlikte dikkate alındığında, 2010 yılının ikinci yarısından itibaren bankacılık sektöründe varlık kalitesindeki iyileşmenin, dönem net karına olan olumlu katkısının, yılın ilk iki çeyreğine göre arttığı görülmektedir. Söz konusu kalemlerin yılın son çeyreğinde dönem net karına olan katkısı, yılın üçüncü çeyreğinde oluşan katkının bir miktar altında oluşmuştur. Geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabının artmasında, önceki yıllarda muhtemel riskler için ayrılan serbest karşılıkların bir kısmının iptal edilmesi de etkili olmuştur.

Öte yandan, kredilerden elde edilen faiz gelirleri ile mevduata ödenen faiz giderleri arasındaki farkın artması, menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinin hem hacim artışı hem de TÜFE’ye endeksli menkul kıymet getirilerindeki artışa bağlı olarak yüksek gerçekleşmesi nedeniyle yılın son çeyreğinde 8.941 milyon TL düzeyinde olan **provizyonlar sonrası net faiz gelirleri**, ikinci ve üçüncü çeyrekte oluşan değerlerin üzerinde gerçekleşmiştir.

Aralık 2009 – 2010 döneminde, faiz dışı gelir kalemlerinden **bankacılık hizmet gelirleri ile kredilerden alınan ücret ve komisyonlar**, %4’lük (551 milyon TL) artışla 14.387 milyon TL’ye ulaşmıştır. Bu dönemde, kredi hacminde artış gerçekleşmiş olsa da, temelde kısa vadeli kredilerden elde edilen ücret ve komisyonlardaki azalış nedeniyle kredilerden elde edilen ücret ve komisyonlar 6 milyon TL azalmıştır. Öte yandan, kredi kartı ücret ve komisyon gelirleri azalırken, alınan istihbarat ücretleri, sigorta komisyonları ile diğer

komisyon ve hizmet gelirlerindeki artış bankacılık hizmet gelirlerinin artmasındaki temel faktörlerdir. Diğer faiz dışı gelirlerde meydana gelen artış ağırlıklı olarak önceki yıllarda ayrılan karşılıkların iptalinden kaynaklanmıştır.¹² Söz konusu kalem %70,1 (3.475 milyon TL) artışla Aralık 2010 döneminde 8.432 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde sektörün aktif satış kazançları, iki katından fazla (470 milyon TL) artarak 2010 yılsonunda 891 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde bankacılık sektörünün **işletme giderleri** temelde personel giderleri (1.208 milyon TL) ile kredi kartları ve bankacılık hizmetlerine ilişkin promosyon uygulamaları giderlerindeki (348 milyon TL) artışa bağlı olarak %12,6 (2.653 milyon TL) yükselişle 23.639 milyon TL'ye ulaşmıştır. Büyüme sürecine giren bankacılık sektöründe, ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleriyle işletme giderlerini karşılama oranı son bir yıllık dönemde %66,1'den %60,9'a gerilemiştir.

2009 yılı Aralık döneminde türev işlem zararlarına karşın, menkul kıymet alım-satım karları¹³ nedeniyle pozitif gerçekleşen sermaye piyasası işlem karlarının, menkul kıymet alım satım karlarının 43 milyon TL (yılın son aylarında gösterge bono faizinin %6,9'lara gerilemesinin de katkısıyla yılın son ayında menkul kıymet alım-satım karları 250 milyon TL artmış ve 2010 yılsonunda 2.621 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.), türev işlem zararlarının ise 1.541 milyon TL artması (2010 yılsonunda toplam türev işlem zararı 2.909 milyon TL düzeyindedir) nedeniyle bu dönemde negatife dönmesi, kambiyo karındaki azalış ve olağanüstü giderlerdeki artışla birlikte 2010 yılı Aralık dönemi karlılığını olumsuz etkilemiştir. Öte yandan, söz konusu kalemler faiz dışı gelir/gider dengesini olumsuz etkilemesine karşın, temelde önceki yıllarda ayrılan karşılıkların iptaline ve azalan özel karşılık provizyonlarına bağlı olarak bir yıllık dönemde faiz dışı gelir/gider dengesi 11,9 puan iyileşerek %67,8'e yükselmiştir.

Özetle, marjlardaki daralma nedeniyle net faiz gelirlerindeki azalışa ve sermaye piyasası işlem karlarının, türev işlem zararları nedeniyle zarara dönmesine karşın, varlık kalitesindeki iyileşmenin katkısıyla takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalış ile temelde önceki yıllarda ayrılan karşılık iptallerinin yanı sıra bankacılık hizmet gelirlerindeki ve aktif satış karındaki artışa bağlı olarak iyileşen faiz dışı gelir/gider dengesi bir yıllık dönemde kar artışındaki temel etkenler olarak değerlendirilmektedir.

¹² Geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabı bu dönemde 3.278 milyon TL artmıştır.

¹³ Aralık 2010 itibarıyla sektörde, satılmaya hazır menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değeri ile itfa edilen maliyeti arasındaki farktan kaynaklanan ve özkaynaklar altında muhasebeleştirilen 5.673 milyon TL tutarında realize edilmemiş menkul kıymet değerlendirme farkı bulunmaktadır.

Son bir yıllık dönemde kalkınma ve yatırım bankaları ile yabancı bankaların net dönem karları azalırken, özel bankalar, katılım bankaları ve kamu bankalarının net dönem karları artmıştır. Bankacılık sektörü karının %52,7'si özel bankalar, %31,4'ü kamu bankaları, %8,6'sı yabancı bankalar, %3,9'u kalkınma ve yatırım bankaları ve %3,4'ü katılım bankaları tarafından elde edilmiştir.

Aralık 2009 döneminde 9.974 milyon TL olan **özel bankaların** dönem net karı %15,8 oranında (1.579 milyon TL) artarak Aralık 2010 itibarıyla 11.553 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu artışta, azalan sermaye piyasası işlem karlarına ve net faiz gelirlerine karşın, takipteki alacaklar özel provizyonları ve diğer provizyonlardaki azalış, artan kambiyo karları, bankacılık hizmet gelirleri ve aktif satış kazançları ile ağırlıklı olarak önceki yıllarda ayrılan karşılıkların iptaline bağlı olarak iyileşen faiz dışı gelir/gider dengesi etkili olmuştur.

Katılım bankalarının net dönem karı bir yıllık dönemde %7,9 (55 milyon TL) oranında artarak bu dönemde 761 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta, net kar payı gelirlerindeki azalışa ve türev işlemler kaynaklı azalan sermaye piyasası işlem karlarına karşın, gerileyen kambiyo zararının yanı sıra temelde azalan takipteki alacaklar özel provizyonu ve önceki yıllarda ayrılan karşılık iptallerinin katkısıyla iyileşen kar payı dışı gelir/gider dengesi belirleyici olmuştur.

Kamu bankalarının net dönem karı ise incelenen dönemde %7,6 oranında (485 milyon TL) artarak Aralık 2010'da 6.879 milyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Kamu bankalarının net dönem karındaki artışta, azalan net faiz gelirlerine ve negatife dönen kambiyo karına karşın, önceki yıllarda ayrılan karşılıkların iptaline, takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalışa, azalan provizyonlara ve artan aktif satış kazançlarına bağlı olarak iyileşen faiz dışı gelir/gider dengesi etkili olmuştur.

Takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalışa, önceki yıllarda ayrılan karşılık iptalleri nedeniyle diğer faiz dışı gelirlerdeki artışa ve sermaye piyasası işlem zararlarındaki azalışa karşın, net faiz gelirleri, aktif satış karı ile temelde kambiyo karındaki azalışa bağlı olarak bir yıllık dönemde %8,6 (177 milyon TL) azalan **yabancı bankaların** net dönem karı Aralık 2010 itibarıyla 1.890 milyon TL'ye gerilemiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarında ise pozitif dönen kambiyo zararına, artan faiz dışı gelirlere ve azalan provizyonlara karşın, provizyon sonrası net faiz gelirleri ve negatife dönen sermaye piyasası işlem karları nedeniyle net dönem karı %14,4 (142 milyon TL) azalarak Aralık 2010 itibarıyla 845 milyon TL'ye gerilemiştir.

Gruplar İtibarıyla Aktif ve Özkaynak Karlılığı (%)

	Aktif Karlılığı			Özkaynak Karlılığı		
	Ara.09	Ara.10	Fark (Puan)	Ara.09	Ara.10	Fark (Puan)
Kamu bankaları	2,81	2,55	-0,26	37,61	30,28	-7,32
Özel bankalar	2,63	2,60	-0,03	23,72	21,65	-2,07
Bankacılık Sektörü	2,63	2,44	-0,19	22,92	19,95	-2,97
Katılım bankaları	2,35	2,02	-0,33	18,99	16,89	-2,11
Yabancı bankalar	1,96	1,59	-0,37	15,23	11,93	-3,30
Kalkınma ve yatırım bankaları	3,93	2,97	-0,96	8,91	6,57	-2,34

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, sektörün özkaynak kârlılığı bir önceki yılın aynı dönemine göre 3 puan azalarak Aralık 2010'da %20'ye, aktif karlılığı ise 20 baz puan düşerek %2,4'e gerilemiştir. Bu dönemde, hiçbir banka grubunun özkaynak ve aktif karlılığında artış oluşmamıştır. Aralık 2010 itibarıyla en yüksek özkaynak karlılığı olan banka grubu %30,3 ile kamu bankaları iken, en yüksek aktif karlılığı olan banka grubu %3 ile kalkınma ve yatırım bankalarıdır. Özkaynak karlılığı en fazla azalan banka grubu 7,3 puanla kamu bankaları iken, en fazla aktif karlılığı azalışı kalkınma ve yatırım bankalarında gerçekleşmiştir. Yabancı bankalar en düşük aktif karlılığı ile çalışan banka grubu iken, kalkınma ve yatırım bankaları en düşük özkaynak karlılığına sahip banka grubudur.

Ölçeklerine Göre Aktif ve Özkaynak Karlılığı (%)

	Aktif Karlılığı			Özkaynak Karlılığı		
	Ara.09	Ara.10	Fark (Puan)	Ara.09	Ara.10	Fark (Puan)
Büyük ölçekli bankalar	2,75	2,63	-0,12	28,70	24,87	-3,83
Bankacılık Sektörü	2,63	2,44	-0,19	22,92	19,95	-2,97
Orta ölçekli bankalar	1,97	1,76	-0,22	16,32	14,21	-2,11
Küçük ölçekli bankalar	2,82	2,05	-0,78	10,48	7,61	-2,87

Sektördeki bankalar ölçeklerine göre değerlendirildiğinde, hiçbir banka grubunun aktif ve özkaynak karlılığında artış oluşmamıştır. Sadece büyük ölçekli bankaların aktif karlılığının, orta ölçekli bankalarla küçük ölçekli bankaların ise özkaynak karlılığının Aralık 2009 – 2010 döneminde sektör ortalamasının altında azaldığı belirlenmiştir. 2010 yılsonu itibarıyla küçük ölçekli bankaların aktif karlılığı, orta ölçekli bankaların üzerinde gerçekleşmesine karşın, küçük ölçekli bankaların özkaynak karlılığı, bu grupta düşük kaldıraçla çalışan kalkınma ve yatırım bankalarının yer alması nedeniyle orta ölçekli bankaların oldukça altında oluşmuştur. Aralık 2010 itibarıyla büyük ölçekli bankaların, en yüksek özkaynak ve aktif karlılığı ile çalışan bankalar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, en fazla özkaynak karlılığı azalışı 3,8 puan ile büyük ölçekli bankalarda, en fazla aktif karlılığı azalışı 0,8 puanla küçük ölçekli bankalarda gerçekleşmiştir.